

Sudetoněmecká otázka

Krátký obrys a dokumentace

SUDETONEMECKÁ OTÁZKA

Krátký obrys a dokumentace

München 1985

Vydává
Sudetendeutscher Rat (Sudetoněmecká rada)
Hochstraße 8, 8000 München 80

Tisk:
horst maier-druck gmbh, 8261 Kraiburg a. Inn

Prohlášení nezávislosti Spojených států amerických (1776) jakož i technický, hospodářský a kulturní pokrok v Evropě 19. století podnítily začátkem 20. století politicky účinně snahu většiny Evropanů, vzít osobní práva na svobodu a sebeuskutečnění do vlastních rukou. Rostoucí vědomí kulturní pospolitosti a universální proklamace práva na sebeurčení národů (1917 v USA a v nově vzniklém Sovětském svazu) přiměly příslušníky jednotlivých národů, aby sledovaly stejný cíl. Toto úsilí však často nemohlo být uskutečněno v převzaté struktuře národnostního totalitního státu s historickými, politicko-mocenskými státními hranicemi. Avšak též tam, kde by přeměna ve spolkový stát nebo úprava historických hranic bývala byla možná a potřebná, zůstaly dosavadní struktury nedotčeny. Pro tuto neschopnost k "mírovému obratu" bylo často přiznáváno, že demokratické pojmy "většina" a "menšina" změnily svůj smyslový obsah: dříve se mohla parlamentní menšina vždy stát i parlamentní většinou. V zachovaných nebo v nově vzniklých státech nyní vznikly národnostní, náboženské nebo rasové menšiny, které se nikdy nemohly stát většinami, a tudíž nebyly nikdy s to rozhodnout o svém vlastním osudu. Z toho vznikly značné problémy a roztržky. Některé mnohonárodnostní státy se proto snažily zbavit se takto vzniklých menšin tím, že je vyvraždovaly nebo vyháněly. Každý takový zločin si vyžádal mnoho lidských životů a zničil cenné výsledky lidského ducha a lidské práce, každý takový zločin sváděl k opakování v jiných částech světa.

Také otázku sudetských Němců a

sudetoněmeckého území – v následujícím přehledu označenou jako sudetoněmecká otázka či sudetská otázka – je nutno zařadit do tohoto rámce.

Základní problém sudetoněmecké otázky – odepření práva na sebeurčení – je velmi aktuálním problémem ve všech částech světa: Co se odehrává v současnosti v baltických státech? O čem nás informuje světový tisk, když se zmiňuje o "Kurdech"? Co se vlastně děje v Jižní Africe nebo ve střední Americe? Sudetoněmeckou otázku je nutno vidět v souvislosti s mnoha dalšími událostmi a s dalšími vývojovými procesy, které ohrožují lidská práva, svobodu jednotlivce a tím i mír na celém světě.

Proto nemohou sudetští Němci křivdu, která byla na nich spáchána, snášet mlčky. Sudetští Němci se sice zřekli pomsty a odplaty za vyhnání z jejich vlasti, ale nikdy se nevzdali práva na domov. Proto se budou milióny sudetských Němců neústupně dále snažit změnit vlastní trpký osud, aby ho takto odvrátily od jiných národů a etnických skupin.

Co je sudetoněmecká otázka?

Sudetoněmecká otázka se týká sudetských Němců a jimi obývaného území o rozloze 27.000 km² (viz mapu, str. 18/19), které je dnes začleněno do Československé socialistické republiky.

Toto sudetské území, svého času téměř liduprázdný prales a pustina, bylo mezi 11. a 13. stoletím p. Chr. zabydleno německy hovořícími osadníky, kteří jej začali obdělávat a zvelebovat. Po osmi stoletích stálého pobytu, na konci prvé světové války, vzrostl počet jejich potomků na více než tři milióny, což činilo více než 90 % obyvatelstva sudetského území. Roku 1919 se sudetští Němci, dovolávající se práva na sebeurčení, chtěli společně s rakouskými Němci začlenit do Německé říše. Vítězné mocnosti sjednocení ryze německých území v jednom státě zakázaly pod hrozbou nasazení ozbrojených sil. Sudetské území přičklý novému státu, který vůči "svým Němcům" vystupoval pod úředním názvem "Československá republika" (ČSR). Sudetským Němcům tím bylo odepřeno právo na sebeurčení, vznikla sudetoněmecká otázka.

Národnostně různorodný stát ČSR měl sice demokratické státní zřízení, ale rozhodující politickou moc v něm vykonávali pouze představitelé českého národa (ČSR měla 51 % Čechů). Tím se zostřovala sudetská otázka. Pokusy sudetských Němců tuto situaci změnit, byly bezúspěšné. V roce 1938 bylo sudetské území bez formálního dotazování sudetských Němců, výměnou diplomatických nót mezi Francií/Velkou Británií a ČSR, připojeno k Německé říši. ČSR s odstoupením tohoto území souhlasila, poté co západní

mocnosti odepřely Československu vojenskou pomoc. Sudetská otázka tím byla zdánlivě vyřešena.

Po ukončení druhé světové války bylo však v roce 1945 sudetské území znovu přiřknuto Československu. Navíc povolily vítězné mocnosti v srpnu 1945 na Potsdamské konferenci, na návrh ČSR, vyhnání (angl. "transfer", česky "odsun") zhruba 3,5 miliónu sudetských Němců ze sudetského území, při jehož přípravě a provedení v letech 1945/46 jich zhruba 250.000 zahynulo. Vyhnání, jeho průvodní okolnosti a následky naplňují skutkovou podstatu deportace civilního obyvatelstva z obsazeného území, což je dle stanov Mezinárodního vojenského tribunálu v Norimberku (Nürnberg) (z 8. 8. 1945), k nimž přistoupila též ČSR, trestné jakožto zločin proti lidskosti, příp. jako válečný zločin.

Politické vedení ČSSR a jeho komunističtí spojenci na Východě i na Západě považují sice "odsun" za konečné řešení sudetské otázky, pro sudetské Němce je však sudetská otázka stále ještě otevřená. Rozvoj právně politického vědomí ve světě po roce 1945, který našel svůj výraz v četných usneseních Valného shromáždění Organizace spojených národů (OSN) k otázce Palestiny, pro která hlasovala i ČSSR, dokazuje, že tento postoj je správný. Více než třetina současných 157 členských států OSN má méně obyvatel, než kolik žije sudetských Němců (viz také str. 20).

V polovině osmdesátých let je sude-toněmecká otázka, stejně tak i německá otázka, stále ještě otevřená. 3,8 miliónů sudetských Němců (z toho zhruba 2,7 miliónů ve Spolkové republice Německo) trvají i nadále na svém právu

na domov a sebeurčení. Důrazně se zasazují o uskutečnění těchto práv v Evropě svobodných národů a národnostních skupin.

Řešení sudetské otázky je v současnosti znemožňováno především tím, že současná vláda ČSSR sice uznává právo národů a národnostních skupin na domov a sebeurčení v jiných částech světa (např. v Palestině), k sudetské otázce však stejný postoj nezaujímá. Jak je známo, sudetští Němci rozhodně odmítají použít k prosazení svých oprávněných politických nároků násilí, ačkoli je naše současnost bohatá na teroristické akce. Na základě tohoto mírumilovného postoje vznikl mylný názor, že sudetští Němci se zrekli svého domova. Že tomu tak není, ukazuje "Manifest '79", vydaný Sude-toněmeckým krajským spolkem a Sude-toněmeckou radou:

"My, sudetští Němci roku 1979, se poznovu hlásíme k našemu domovu, k zemi našeho původu. Základem našeho jednání bude i nadále pravda, spravedlnost a svoboda, aby bylo umožněno mírové soužití všech národů, aby se sen o svobodném domovu ve svobodné Evropě stal skutečností."

Celosvětové politické konflikty a vnitroněmecké roztržky sedmdesátých let 20. století způsobily, že sude-toněmecká otázka byla v povědomí veřejnosti zastíněna jinými problémy.

Řada nových vývojových procesů připravila půdu pro to, aby byla diskuse obnovena. Jednání mezi Velkou Británií a Španělskem, týkající se Gibraltaru, ještě není u konce a zaktualizovalo otázku, zda právo na sebeurčení přísluší původnímu, ale vyhnanému obyvatelstvu, nebo obyvatelstvu, které

cizí vojsko "importovalo". Politický vývoj v Polsku zřetelně ukázal, že i mocné státy jsou najednou bezmocné, když je lidé v nich žijící nechtějí déle snášet. Existují doklady o velkém množství zničených obcí, a nyní též o zničení rozlehlých lesních prostorů v domovině sudetských Němců. Následky takovéto proměny mohou vést až k ekologické katastrofě. Neutuchající dramatický spor o naftu, o moc, a boj za lidská práva na Blízkém východě prokázal známou pravdu, že nevyřešené otázky lidského soužití se mohou znenadání vybit silou atomové bomby.

Dík rozvážnosti sudetských Němců sudetská otázka dnes není takovýmto výbušným problémem. Dík houževnatosti sudetských Němců však sudetská otázka nadále existuje – je otevřená a nevyřešená.

Výchozí situace

Sudetská území v Čechách, na Moravě a v rakouské části Slezska vstoupila do 20. století jako součást rakousko-uherské monarchie, ovládané habsburskou dynastií. Na sklonku první světové války (1914 – 1918) se Rakousko-Uhersko rozpadlo a ve dnech porážky, koncem října 1918, bylo za spolupráce vítězných států se zástupci některých národností bývalé říše rozděleno do různých států.

Patří k nim též Československá republika (= ČSR), jejíž samostatnost byla vyhlášena dne 28. října 1918. Její vznik připravovali v průběhu světové války čeští politici prof. dr. Tomáš Masaryk a dr. Edvard Beneš, kteří působili ve státech západních spojenců. K těmto přípravám patří i Pittsburská dohoda (USA), ve které byla zástupcům Slováků, kteří emigrovali do USA, přislíbena autonomie Slovenska v rámci budoucího československého státu. Odměnou za to podporovali Slováci politické požadavky Masaryka a Beneše vůči spojencům.

Politici předáci Čechů žijících v emigraci žádali od spojenců vlastní stát, aby mohli realizovat právo na sebeurčení "československého národa". Tohoto práva na sebeurčení se však dovolávali též sudetští Němci. Ti ustavili v říjnu 1918 zemské vlády v těch oblastech Čech, Moravy a rakouské části Slezska, která měla více než 90% německého osídlení a území a obyvatelstvo prohlásili za součást Německého Rakouska. Vláda Rakouské republiky ve Vídni stanovila zákonem z 22. listopadu 1918 "rozsah, hranice a vztahy státního území v Německém Rakousku". Zákon se vztahoval na sudetská území v severních a severozápadních Čechách

(Německá Bohemie), na severní Moravě a v sudetském Slezsku (Sudety), na šumavský kraj (jižní Čechy) a jižní Moravu, a zahrnoval oblast v rozloze zhruba 27.000 km². Německé Rakousko se zákonem z 12. listopadu 1918 prohlásilo za součást Německé říše, ve které byli sudetští Němci též srdečně vítáni.

České vojsko však obsadilo sudetoněmecké území. Státní rada Německého Rakouska proto navrhla v prosinci 1918 plebiscit na celém území obývaném Němci, na které si činila československá vláda nárok. Vlády spojenců však tento požadavek zamítly. Pouze americká vláda vyslala začátkem roku 1919 vědeckou delegaci pod vedením prof. Archibalda W. Coolidge, která měla v Československu zkoumat národnostní poměry. Ve svých referátech dospěl prof. Coolidge k názoru, že soužití mezi Němci a Čechy v ČSR bude z důvodů historických, sociálních a národnostních problematické. Navrhuje proto připojit hlavní části sudetského území k Německé říši a Němcům, kteří by zůstali v ČSR poskytnout kulturní autonomii.

Spojenci tento návrh nepřijali, rovněž tak neuznali námitky a důkazy německo-rakouské a německé vlády.

Oběti zastánců práva na sebeurčení: 4. březen 1919

Za této situace vyzvaly veškeré odborové organizace a politické strany sudetských Němců, v čele se sociálně demokratickou stranou, dne 4. března 1919 ke generální stávce a k mírové masové demonstraci.

Téhož dne se sešel ve Vídni německo-rakouský parlament. Voleb do parlamentu se chtěli také zúčastnit sudetští Němci, bylo jim to však zapovězeno. Demonstrace za právo na sebeurčení skončily krvavě. V mnohých sudetských městech střelelo české vojsko do demonstrantů, což si vyžádalo 54 lidských životů a stovky raněných. Dodnes vzpomínají sudetští Němci 4. března jako "Dne práva na sebeurčení".

Mají tím na zřeteli okolnost, že právo na sebeurčení národů se od roku 1919, kdy existovalo jako politická zásada, během doby změnilo v donucující normu mezinárodního práva: Nejvýznamnějším krokem bylo převzetí práva na sebeurčení do čl. 1 paktu o lidských právech Organizace spojených národů z roku 1966, ratifikovaným společenstvím národů v roce 1976, což mu zjednálo celosvětovou platnost. Ve spojení s čl. 53 a 64 Vídeňské konvence o smluvním právu z r. 1969 přispěje právo na sebeurčení také k řešení sudetoněmecké otázky.

Prokazatelně chybné vyličení národnostních poměrů v Československu československým ministrem zahraničních věcí dr. Benešem, se stalo podkladem pro rozhodnutí na mírových konferencích v roce 1919. Dr. Beneš prohlásil m. j. též písemně, že jeho vláda má v úmyslu "vytvořit z Československé republiky něco na způsob Švýcarska". To bylo možné chápat pouze v tom smyslu, že ČSR má být národnostně různorodým státem, ve kterém budou práva jednotlivých národností zaručena ustanovením kantonů (= zemí) s vlastní dalekosáhlou pravomocí.

Versaillská mírová smlouva z 28. června 1919 a St. Germainská smlouva z 10. září 1919 pak přirklý sudetské území a sudetské Němce proti jejich vůli Československé republice. Současně se St. Germainskou smlouvou uzavřely vítězné mocnosti s ČSR smlouvu o ochraně národnostních menšin, která měla zajistit práva jednotlivých příslušníků různých národnostních menšin.

Dr. Beneš však své sliby nedodržel. Bylo svoláno "revoluční" Národní shromáždění, ve kterém nebyl zastoupen žádný Němec, Maďar, Rusín nebo Polák a pouze několik pečlivě vybraných Slováků. Toto shromáždění schválilo dne 19. února 1920 československou ústavu. Tato ústava však nebyla nikdy přijata nebo schválena plebiscitem či potvrzena parlamentem vzešlým ze všeobecných voleb. Ústava se zmiňovala pouze o "československém národu", který ve skutečnosti vůbec neexistoval, nikoli však o národnostech, které v Československu skutečně žily. Měl tím vzniknout dojem, že se v případě Československa jedná o národní stát "Čechoslováků".

Tuto fikci - a údaje zfalšované dr. Benešem na mírové konferenci - vyvrátilo první sčítání lidu v ČSR v roce 1921. Sčítání dokázalo, že Československo je státem s vícero národnostmi, s nepatrnou českou většinou:

Žilo v něm: 6,7 mil. Čechů,
3,1 mil. Němců (převážně
žijících na sudet-
ském území)
2,0 mil. Slováků
0,7 mil. Maďarů
0,5 mil. Rusínů,
0,3 mil. Židů
0,1 mil. Poláků.

V prvním zvoleném parlamentu ČSR sudetští Němci důrazně protestovali prostřednictvím svých poslanců proti začlenění do mnohonárodnostního státu, ve kterém se vládlo jako ve státu národním a prohlásili (1./8. června 1920), že od svého práva na sebeurčení neupustí (t. zn. že nadále trvají na připojení k Německé říši).

Po roce 1918 vedení československého státu označilo Čechy za "státonosný národ". Toto přednostní postavení bylo zdůvodněno tím, že Češi založili tento stát.

Ačkoliv § 134 čl. ústavy zapovídal "jakýkoli druh násilného odnárodňování", vedení československého státu provádělo protinárodní politiku obzvláště vytrvale. V memorandu "Německé sociálně demokratické strany dělníků v ČSR", sepsaném pro mezinárodní kongres socialistů (květen 1923, Hamburg) bylo proto Československo označeno jako "stát s násilnou formou vlády". Komunistická Internacionála proklamovala vzhledem k československým odnárodňovacím opatřením právo sudetských Němců na připojení sudetského území k Německé říši. Předmětem zvlášť ostré kritiky byla odnárodňovací opatření ve školství. Tak byli např. sudetoněmečtí státní zaměstnanci donucováni posílat své děti do českých škol. Když pak v důsledku takového postupu měly mnohé německé školy méně než čtyřicet žáků, byly na základě zvláštního zákona rušeny, zatímco na druhé straně byly zakládány školy pro tři až deset českých žáků; ty se pak označovaly jako "menšinové". Sudetoněmečtí sociální demokraté dále poukazovali na nepříznivý účinek "zákona na ochranu Československé republiky", který sloužil k zajištění české hegemonie nad druhými národnostmi, včetně Slováků.

Kromě pokusů o odnárodnění přispíval k rostoucí nespokojenosti německého obyvatelstva i hospodářský vývoj na sudetském území. Za Rakouska-Uherska bylo sudetské území do značné míry zprůmyslněno. Po rozpadu

Reakce sudetských Němců

celého velkého rakousko-uherského hospodářského prostoru a poté, co se vytvořily národní státy, značná část odběratelů tohoto průmyslu zmizela. Hospodářská politika ČSR svízelnou situaci sudetoněmeckého hospodářství ještě zhoršovala zvláštními odnárodňovacími opatřeními.

Tak např. stanovil výnos ministerstva obrany, že závody v ryze německém sudetském území obdrží zakázku až když se zaváží, že zaměstnají určitý počet Čechů. T. zn., že sudetoněmecké firmy se musely podílet na počesťování sudetoněmeckého území, když chtěly dostat zakázku. (Opačné ustanovení, které by zavazovalo české firmy zaměstnat určitý počet Němců, neexistovalo.)

Celosvětová hospodářská krize počátkem třicátých let se v sudetských oblastech projevila obzvlášť krutě. Československo mělo v té době zhruba 500.000 nezaměstnaných, z toho přes 400.000 sudetských Němců; t. zn. že skoro každý druhý otec rodiny byl bez zaměstnání. Pozemková reforma, úřední název pro vyvlastňování velkostatkářů, sloužila též k počesťování. Pokud se velkostatek nacházel na sudetském území, pak byly rozsáhlé zemědělské či lesnické državy dány do vlastnictví či pronajmuty téměř výlučně Čechům. Státní podniky v sudetských oblastech (jako např. dráha a pošta) zaměstnávaly na svých pracovištích rovněž především Čechy.

Národnostní rozpory, vzniklé a systematicky prohlubované uvedenými opatřeními, nemohly být zmírněny ani pak, když roku 1925 vstoupili nejdříve dva a později tři němečtí ministři do československé vlády. Sudetští Němci se sice dovolávali pomoci Společnosti národů, jakožto depozitáře smlouvy uzavřené s Československem k ochraně menšin, proti odnárodňovacím opatřením Čechů – neměli ale veliký úspěch. S rostoucím zájmem však začala sledovat národnostní vývoj v Československu zejména Velká Británie. Pozvolna se prosazoval názor, že ČSR – s formálně demokratickým zřízením uprostřed totalitního prostředí – je stát mnohonárodnostní, jehož konstrukce na způsob jednotného národního státu byla chyba. Tato chyba umožnila vedení státu vládnout ve prospěch nepatrné většiny Čechů, kteří tvořili pouze 51 % veškerého obyvatelstva.

V roce 1933, po zákazu jedné sudetské strany a dobrovolné likvidaci další strany sudetských Němců (která tímto způsobem předešla zakazu ze strany české vlády), vzniklo nové politické seskupení "Sudetoněmecká domovská fronta" (Sudetendeutsche Heimatfront = SHF). Konrad Henlein (tehdy náčelník německé tělocvičné jednoty) označil Sudetoněmeckou domovskou frontu jako sdružení Němců na základě národního společenství a křesťanského světového názoru. O rok později byly v České Lípě před 50.000 sudetskými Němci proklamovány hlavní zásady SHF, jako je nedotknutelnost životního prostoru, rodné půdy, kulturního a hospodářského majetku a pracoviště. Mimo jiné se v nich pravi:

"Sudetští Němci podávají otevřeně a upřímně ruku ke smíru. Kdo ji zamítne, musí na sebe vzít odpovědnost za budoucí vývoj."

Několik dní před volbami do parlamentu, v květnu 1935, zakázala česká vláda označení "domovská fronta". Během krátké doby byla proto fronta přejmenována na "Sudetoněmeckou stranu" (Sudetendeutsche Partei = SdP), jež v parlamentních volbách obdržela nejvíce hlasů a stala se nejsilnější stranou v ČSR. Po tomto obdivuhodném úspěchu mezinárodní zájem o sudetskou otázku ještě vzrostl.

Návrhy Sudetoněmecké strany směřovaly k přetvoření ČSR v národnostní stát a k zavedení autonomie a jejich cílem bylo přispět k zásadnímu řešení problémů, které sudetské Němce sužovaly. Tyto problémy byly zkráceně shrnuty do pojmů "škola, rodná půda a práce". Veškerá snaha však byla bezvýsledná. Když se potom začal o osud sudetských Němců veřejně zajímat říšský kancléř Hitler, vznikla po připojení Rakouska k Německé říši (13. 3. 1938) v létě 1938 tak zvaná sudetská krize.

Další vývoj až k Mnichovské dohodě

Události léta 1938 byly vylíčeny dostatečně často a zevrubně (viz bibliografie, str. 28 – 31). Doplnkem jen několik méně známých, ale důležitých událostí a mínění. Tak např. přivezli v červenci 1938 zástupci amerických Slováků originál Pittsburské dohody (z r. 1918) na Slovensko, a nyní se důrazně domáhali autonomie příslibené jim před dvaceti lety. Tímto žádala, mimo sudetských Němců, ještě další velká skupina obyvatelstva ČSR autonomii. Postoj československé vlády (od r. 1935: prezident státu dr. Beneš), která bez ohledu na jasné vyjádřenou vůli téměř poloviny svých občanů trvala na jednotném národním státu, byl v zahraničí stále více kritizován.

Často se zapomíná, že v průběhu krize západní diplomaté opakovaně prohlašovali (i vůči dr. Benešovi): v případě, že by kvůli sudetské krizi došlo k válce a Německá říše by ji prohrála, sudetské území by muselo být každopádně v následující mírové smlouvě přirknuto, byť i poražené, Německé říši, jelikož se nyní ukázalo, že obyvatelé tohoto území jsou Němci. Není bez zajímavosti porovnat úsudky o sudetských Němcích, kteří při obecných volbách v létě 1938 dali Sudetoněmecké straně přes 90 % hlasů: Říšské vedení "Národněsocialistické německé dělnické strany" (NSDAP) v roce 1939 potvrdilo: "Sudetoněmecká strana usilovala výlučně o zachování německví v ČSR a nevedla žádný boj (ideologický a rasový), který by se dal srovnat s bojem NSDAP ve "staré Říši" či v Rakousku. Ještě v roce 1941 československá (exilová) vláda prohlásila, že hlasy, odevzdané ve prospěch Sudetoněmecké

strany se vyslovily pro vyložení československý program.

V létě 1938 se sudetská krize nebezpečně přiosťřila. Zpočátku se dr. Beneš o tento vývoj příliš nestaral. Zneklidněl teprve tehdy, když ho Velká Británie ultimativně vyzvala, aby akceptoval Viscounta Waltera Runcimana jako nezávislého "vyšetřovatele a zprostředkovatele" (26. 7. 38).

Dr. Beneš se nyní zapojil osobně do jednání se Sudetoněmeckou stranou: Tak zvaný "4. plán" (7. 9.) se též dle mínění Sudetoněmecké strany přibližoval k požadavkům strany. Jednání však bylo přerušeno: vlivně Londýnské noviny "Times" zveřejnily úvodník, ve kterém navrhovaly odstoupení sudetského území Německé říši.

Po Hitlerově projevu na Norimberském sjezdu NSDAP (12. 9.) následovaly nepokoje v sudetských oblastech a definitivní ukončení jednání mezi Sudetoněmeckou stranou a vládou ČSR (13. 9.). Nakonec vydal Henlein proklamaci "chceme domů do říše!" (15. 9.). Nyní sám dr. Beneš navrhoval, i když přísně tajně, značné územní ústupky Německé říši (15. 9.), jelikož se obával vojenského zásahu z její strany.

Ve zprávě, kterou lord Runciman předal po jednoměsíční cestě po sudetském území ministerskému předsedovi Chamberlainovi (v září 1938), dochází ku stejnému závěru, jako již v roce 1919 zmocněnec americké vlády, prof. Coolidge: Runciman navrhoval poskytnout sudetským Němcům právo na sebeurčení a připojit oblasti obývané převážně Němci k Německé říši.

15. září 1938 přijel Chamberlain k Hitlerovi do Berchtesgadenu. Hitler žádal odstoupení sudetského území; Chamberlain příslibil, že toto přání bude obhajovat vůči Francouzům a ČSR. V téže době uvědomil dr. Beneš (15. 9.) Paříž a Londýn o tom, že je ochotný odstoupit přímo část sudetského území. Zbytek sudetských Němců však měl být vypuzen a neměl se konat žádný plebiscit, aby nebylo ztraceno ještě i Slovensko. O několik dní později souhlasilo Československo (21. 9.), pod silným nátlakem Velké Británie a Francie, s bezprostředním odstoupením celého sudetoněmeckého území bez plebiscitu. Byla příslibena mezinárodní záruka pro zbývající území ČSR. V dalších rozhovorech s Chamberlainem (23. 9. v Bad Godesberg) žádal Hitler dodatečně předání zmíněného území do 1. října. To však Anglie, Francie a Československo odmítly: Zdálo se, že svět stojí kvůli malichernému termínu na pokraji války. Hitler veřejně prohlašoval (26. 9.): "My vůbec žádné Čechy nechceme!" Po dramatických diplomatických aktivitách se konala konference v Mnichově (29./30. 9.), na které bylo Hitlerovým věcným požadavkům odměnou za nepatrné termínové ústupky vyhověno. Sudetské území bylo mezi 1. – 10. 10. 1938 obsazeno německým vojskem a byla příslibena záruka existence zbývající ČSR. Tato záruka však nebyla nikdy poskytnuta.

Sudetským Němcům se dnes někdy vyčítá, že se propůjčili k Hitlerovým výbojným plánům. To je nesprávné! Nemůže být přičítáno na vrub sudetských Němců, že teprve za Hitlera vzbudil jejich osud celosvětovou

pozornost. Sudetští Němci trpěli od roku 1918 pod cizí nadvládou a žádali již tehdy připojení k Německé říši sociálního demokrata a pozdějšího říšského prezidenta Friedricha Eberta. Velká Británie a Francie však dovolily sudetským Němcům připojit se teprve v roce 1938 k Německé říši, kde mezitím přišel k moci Hitler.

Přičlenění sudetoněmeckého území k Německé říši bylo v roce 1938 považováno světovou veřejností a čtyřmi mocnostmi, které měly na Mnichovské dohodě podíl (Velká Británie, Francie, Itálie a Německo), za nápravu bezpráví, které utrpěli sudetští Němci, když jim bylo v roce 1919 odepřeno právo na sebeurčení. Příčinu, vedoucí k uzavření Mnichovské dohody, lze spatřovat také v tom, že sudetští Němci museli od založení Československa snášet nezákonnost a bezpráví. V tomto bodě se shodovaly (a stále ještě shodují) veškeré politické strany sudetských Němců, i nacistickým režimem pronásledovaní sociální demokraté.

Po Mnichovské dohodě anektovalo Polsko území Olše (polsky: Olza) (2. 10.), které obývali jeho krajané; Maďarsko obdrželo smírčím rozsudkem oblasti jižního Slovenska, které obývali též Maďari (4. 11.). Podkarpatská Rus a Slovensko obdržely na podzim 1938 autonomii; nový stát dostal jméno Česko-Slovensko. O čtyři měsíce později vyhlásili Slováci, pod tlakem z Berlína, svou úplnou nezávislost; maďarské vojsko obsadilo Podkarpatskou Rus (14. 3. 39). Hitlerovo vojsko pak obsadilo zbývající území Čech a Moravy (15. 3. 39), které Hitler vzápětí prohlásil za "Říšský protektorát", což bylo v hrubém rozporu s mezinárodním právem (16. 3. 39). Věrolomně tak porušil dané slovo, že "žádné Čechy nechce".

Mnichovská dohoda byla na podzim roku 1938 ještě všeobecně vítána a britský a francouzský parlament ji vzaly souhlasně na vědomí velkou většinou hlasů. Ke Slovenskému štátu, bouřlivě oslavovanému Slováky na celém světě, zaujalo veřejné mínění kladné vyčkávací stanovisko. Zřízení protektorátu nad Čechy bylo naproti tomu všeobecně odsuzováno. Též sudetští Němci byli tímto vývojem zrceni.

Poté, když Hitler obsadil české území, zůstal ve vědomí světové veřejnosti pouze pojem "Mnichov": Potupná zrada malého, bezmocného a demokratického státu (ČSR) velkými a mocnými, ale úzkostlivými a bezohlednými spojenci. Tato verze "Mnichova", která nic nerozlišovala, o ničem neuvažovala, která nebrala na zřetel sudetské Němce a jejich právo na sebeurčení, stále více ovládala veřejné mínění a byla chytře využívána.

Prezident ČSR dr. Beneš 2. 10. 1938 odstoupil a vycestoval do exilu. Již v prosinci 1938 – t. zn. ještě před zřízením protektorátu, – začal připravovat plán na vyhnání sudetských Němců. Dr. Beneš věděl, že nebude možné připojit jen tak beze všeho sudetské území se sudetskými Němci k ČSR ani v případě, že by Německo válku prohrálo, už kvůli celosvětové pozornosti, kterou sudetská otázka vyvolala v roce 1938. Tohoto území se však nechtěl za žádnou cenu vzdát.

Po Hitlerově vpádu do Čech (březen 1939), a poté když začala druhá světová válka (září 1939), sestavil dr. Beneš v Londýně exilovou vládu a sám se jmenoval prezidentem v exilu. V době německých válečných úspěchů pokračoval

Nová ČSR a vyhnání

ve svém konceptu ze září 1938 a plánoval potají vyhnání zprvu jen malé části sudetských Němců, což mělo být vyrovnáno částečným odstoupením některých oblastí Německu. Když vstoupil do války Sovětský svaz (červen 1941), zveřejňoval a zostřoval Beneš plány posléze až do stadia, kdy měli opustit svůj domov v znovuzřízené ČSR všichni sudetští Němci (včetně antifašistů a Židů). Protesty sudetoněmeckých sociálních demokratů v exilu, vedených Wenzlem Jakschem, byly zamítnuty a šikovnou obojetnou hrou Beneš dosáhl, že USA a Velká Británie s vyhnáním souhlasily. Vyhnání všech Němců a vyvlastnění jejich majetku – to patřilo k oficiálním požadavkům různých programů československé exilové vlády v Londýně v letech 1943 a 1944. Do tak zvaného Košického programu z 5. dubna 1945 však převzaty nebyly (v té době); dle tohoto programu měli být vyhnáni pouze Němci, kteří se přistěhovali až po roce 1938 a "zločinci, kteří se provinili proti republice".

Na konci války se československá vláda odebrala ze své Londýnské emigrace přes Moskvu do východoslovenských Košic, kde zaujmula své první vládní sídlo. Tato vláda počala ihned přetvářet celý stát. Státní území z roku 1938 bylo zmenšeno odstoupením Podkarpatské Rusi Sovětskému svazu. Slovenský stát, nezávislá republika v letech 1939 – 1945, byl obsazen, rovněž tak sudetská území, a území odstoupená 1938 Polsku a Maďarsku. Politické strany, které hrály před rokem 1938 důležitou úlohu, byly zakázány a veřejný život zesurověl hrůznými akcemi, řízenými vládou a inscenovanými procesy proti sudetským Němcům. Tyto procesy proti sudetským Němcům již předznamenaly politické procesy proti pozdějším odpůrcům zřízení v ČSR v padesátých letech. Komunisté se stali, díky vítězné Rudé armádě, nejsilnější politickou skupinou ve státě. Ti se začali již v této době cílevědomě připravovat na pozdější převzetí moci, ke kterému pak došlo v roce 1948. Vyvlastněním sudetských Němců, a předáním uloupeného majetku Čechům byli jednak získáni četní noví přívrženci Komunistické strany Československa a zároveň bylo vytvořeno náležité klima pro pozdější "socializaci", t. zn. znárodnění veškerých pozemků, všech závodů a domů patřících též Čechům a Slovákům.

Vyhnání Němců, které mělo později tak závažné následky pro Čechy a Slovaky, proběhlo ve třech hlavních etapách.

Prvá etapa začala bezprostředně po vojenském zhroucení Německa v květnu 1945. Sudetští Němci byli všude terorizováni, jejich láska k domovu soustavně

podlamována, to vše bylo doprovázeno nelidskými, státem řízenými akcemi (např. t. zv. pochod smrti obyvatel Brna, hromadné krveprolití v Ústí nad Labem). Vládní dekrety dr. Beneše nařídily vyvlastnění jejich veškerého majetku a pro všechny sudetské Němce nařizovaly nucené práce. Museli nosit zvláštní, viditelná znamení, která měla stejnou funkci jako "židovské hvězdy" zavedené nacisty, dostávali minimální přiděl potravin, a velká část jich byla shromážděna v "lágrech". V těchto táborech, porůznu označovaných jako "internovní, pracovní, odsunovací" nebo zcela otevřené jako "koncentrační tábory" docházelo ke krutostem, které si – vyjma plynových komor – v ničem nezažily s koncentračními tábory nacistů.

Do této etapy spadá Potsdamská konference vítězných mocností. Na návrh československé vlády bylo 2. srpna 1945 rozhodnuto, že v rámci všeobecného vyhnání Němců ze střední a východní Evropy budou vypovězeni z ČSR též sudetští Němci. V usnesení se hovořilo o tom, že každý takovýto "transfer" (t. zn. přeložení, odchod) musí být proveden řádným a humánním způsobem. Všichni, kdož na Východě i Západě obhajují vyhnání sudetských Němců poukazují na to, že usnesení z Potsdamu nemá na svědomí dr. Beneš, nýbrž že o nich rozhodli spojenci. Československý návrh, který dal k vyhnání podnět, se přitom pravidelně zamlčuje.

Pro lidi v Sudetech měla Potsdamská konference pouze ten význam, že Češi, kteří se hrnuli do těchto oblastí, si mohli být jisti, že majetek, odebraný sudetským Němcům si nyní mohou ponechat

najisto. Hrubé násilí trvalo dále, i když pětáctý rok skončil. Na základě výpočtů spolkového statistického úřadu ve Wiesbadenu si události v Československu v letech 1945/46 vyžádaly kolem 250.000 mrtvých z řad vyháněných sudetských Němců. Počet ubitých německých vojáků (z nich mnoho raněných) a oběti mezi uprchlíky ze Slezska a jihovýchodních německých oblastí se dá pouze zhruba odhadnout – na několik desítek tisíc. Čeští a slovenští očití svědci, jako jsou šachový velmistr Luděk Pachman a historik Ján Mlynarik, se ještě po desetiletích hlásí ke slovu a poukazují na souvislosti mezi terorem proti Němcům a následujícím politickým utlačováním Čechů a Slováků.

Druhá etapa, vyhnání ve formě organizovaných "odsunovacích transportů", začala v lednu 1946. Přes 1.000 transportů vlakem, každý takový transport měl víc než 1.000 osob, odváželo většinu sudetoněmeckých žen, dětí a starců, kteří museli opustit domov. Většina mužů ve věku mezi 18 a 50 lety se nacházela v zajateckých táborech spojenců. Se svou rodinou se pak sešli často až po letech v nových bydlištích. Zpočátku mohl každý vyhnanec vzít s sebou pouze 50 kg zavazadel, často však bylo i toto malé množství znovu odebráno. Američané vyjednáváním dosáhli, že každý Němec, který byl vystěhován do amerického pásma si mohl vzít s sebou 1.000 říšských marek a 75 kg zavazadel. Mezi vyhnanými se nacházeli i sudetští Němci, kteří jakožto antifašisté či Židé přišli přímo z nacistických táborů smrti přes vysídlovací tábory ČSR do záchytných táborů spojenců v Německu, rozděleném do

čtyř okupačních pásem. Tato etapa trvala až do konce listopadu 1946 a vedla k téměř úplnému vyhnání sudetských Němců z jejich domoviny.

V roce 1947 začíná třetí etapa vyhnání: formou malých skupinových transportů, vypovídáním jednotlivců a vysídlováním v rámci slučování rodin. Do roku 1950 bylo vyhnáno celkem 3,3 milióny sudetských Němců (viz statistiku obyvatelstva, str. 17). Třetí etapa vyhnání pokračuje však pod pojmem "vysídlení" do dneška.

Na území dnešní Spolkové republiky Německo se usídlila největší část sudetských Němců, přes tři milióny. Většina z nich přišla do pozdějších spolkových zemí Bavorska, Baden-Württemberska a Hessenska, pokud tyto oblasti patřily k americkému okupačnímu pásmu Německa. Části sudetských Němců (900.000), která byla vyhnána do sovětského pásma se podařil ještě před zřízením berlínské zdi a komunistických hraničních zařízení (1961), útek do Spolkové republiky Německa. Dnes žije na území NDR zhruba 700.000 sudetských Němců. Kvůli potížím se zařazením do společnosti odešla též část sudetských Němců (250.000), která byla původně vyhnána do Rakouska, do Spolkové republiky Německa, protože zde brzy měla lepší hospodářské a sociální možnosti. 8.000 sudetských Němců, kteří přišli do evropských států mimo německou jazykovou hranici se usídlilo především ve Velké Británii a ve Švédsku, kde již po roce 1938 našlo útočiště mnoho sociálních demokratů. V zámoří žije zhruba 20.000 sudetských Němců, především v Kanadě a v USA, ale také v Brasilii a v ostatních jihoamerických státech. Tam se sudetští Němci usídlili již před rokem 1938, např. v "Colonia Sude-tia" v Paragvaji, v roce 1923.

Všude, kam se sudetští Němci jakožto oběti vyhnání dostali, všude tam se osvědčili jako živel výstavby. To platí zejména pro sudetské Němce ve Spolkové republice Německo, kteří ve značné míře přispěli k tak zvanému "německému hospodářskému zázraku" během padesátých let. Ať už zakládali nová průmyslová sídliště jako jsou Waldkraiburg, Geretsried, Traunreut,

Němci, kteří zůstali v ČSR/ČSSR

Neugablonz, Neutraubling, Bubenreuth, Rheinbach anebo se usídlili v jiných městech nebo obcích – vždy přispívali jako sociálně prozíraví zaměstnavatelé a jako zaměstnanci, kteří si byli vědomi svých povinností, k hospodářské výstavbě. To odpovídá jejich tradici, vždyť Sudety byly významnou průmyslovou oblastí.

Nepodíleli se však pouze na hospodářské výstavbě, nýbrž i na vybudování svobodného demokratického zřízení Spolkové republiky Německa. Sudetští Němci jsou zastoupeni ve Spolkovém parlamentu a v parlamentech jednotlivých spolkových zemí, pracují zvláště intenzivně v místních a krajských grémiích, podílejí se na politické a kulturní práci.

Koncem roku 1946 byla většina Němců z ČSR vyhnána. Zbývajících zhruba 200.000 osob, jednalo se hlavně o odborníky, bylo svévolně zadržováno. V prvních letech neměli vůbec žádná práva: Ústava z roku 1948 konstatovala, že Němci jsou úhlavním nepřítelem Slovanů.

V dubnu 1948 sice vychází vládní nařízení, které dovoluje německým žadatelům za určitých podmínek požádat "o vrácení československého státního občanství". Zdá se však, že o ně měl jen málokdo zájem, protože zákonem z 24. dubna 1953 se staly veškeré osoby německé národnosti, které měly své bydliště v ČSR, československými státními občany z donucení. V září 1951 začaly vycházet noviny s názvem "Aufbau und Frieden", které měly sudetoněmecké dělníky, rozumějící pouze německy, seznamovat s rozhodnutími komunistické strany a vlády ČSR.

Němci však neobdrželi stejná práva, která byla poskytována druhým národnostním menšinám, např. Maďarům a Polákům. Ústava z roku 1960, která změnila název státu z ČSR na ČSSR a jež uváděla všechny ostatní národnosti, se o Němcích vůbec nezmiňovala. Sudetští Němci v ČSSR neměli vlastní školy a zpočátku se nesměli ani sdružovat. Ústavním zákonem o právním postavení národnostních menšin z 27. října 1968, který vstoupil v platnost 1. ledna 1969, bylo Němcům poprvé přiznáno právní postavení národnostní menšiny. Tento zákon byl předložen československému Národnímu shromáždění v době tak zvaného "Pražského jara", v květnu 1968, schválen byl však až po obsazení ČSSR vojsky Varšavského paktu (mezi nimi též

NDR). V této době byly německé noviny "Aufbau und Frieden" přejmenovány na "Prager Volkszeitung".

Jediný kladný výsledek ústavního zákona z 1. ledna 1969 tkví v tom, že se sudetští Němci v ČSSR směli od 14. června 1969 sloučit v "Kulturním svazu československých občanů německé národnosti". Zřízení vlastních škol pro německé děti jim však bylo nadále odepíráno, zatímco ostatní národnosti v Československu měly právo na vzdělání ve vlastním jazyce. Kulturní svaz, původně v péči československého svazu odborů, měl v prosinci 1981 dle vlastních údajů, v 60 místních skupinách zhruba 10.200 členů, kteří žili m. j. v severních Čechách, ale také např. v Bratislavě. Svaz se musí řídit pokyny Komunistické strany Československa (pravděpodobně také pokyny SED v NDR), přičemž musí "rozvíjet masově politickou a politicky výchovnou činnost" (toto je jeho hlavním úkolem dle usnesení vedení svazu). V praxi to znamená např. zorganizovat brigádu starých lidí pro sběr odpadových surovin, aby zemědělská družstva a zestátněné továrny mohly splnit "hospodářské plány".

"Kulturní svaz" nikdy nepečoval a ani nyní nepečuje o kulturní záležitosti sudetských Němců žijících v ČSSR. To samé platí o německých "poslancích" v bezmocném parlamentu ČSSR. Na tomto politováníhodném stavu také nic nezměnila usnesení Konferencí o bezpečnosti a spolupráci v Evropě (viz Helsinky 1975). Pronásleduje-li vláda ČSSR už Čechy a Slováky, jak tomu je např. ve spojení s hnutím "Charta 77", pak by sudetské Němce v ČSSR očekával ještě horší osud.

Státní úřední statistiky udávají počet Němců v ČSR/ČSSR (tedy Němců v Sudetech a v Karpatech). Spojíme-li tato čísla s údaji Spolkové republiky Německa o registrovaných "vysídlených", pak probíhal vývoj takto:

	Němci v ČSR/ČSSR dle sčítání lidu	Vysídlení ve Spolkové republice Německo
1950, 1. 3.:	165.117	
1950 - 1961:		22.962
1961, 1. 3.:	140.402	
1962 - 1970:		57.339
1970, 1. 12.:	85.582	
1971 - 1980:		9.804
1980, 1. 11.:	61.900	
1981 - 1985:		6.301
1950 - 1985	- 103.217	- 96.406

Údaje vyplývající ze sčítání lidu nejsou tudíž směrodatné. Z vypravování vysídlených je známo, že úřady ČSSR se snaží přimět zejména mladší sudetské Němce, aby se označili za Čechy, aby takto snáze získali přiměřené školní vzdělání (dodnes neexistují německé školy) a kvalifikovaná pracovní místa. Koncem roku 1985 žije ve skutečnosti v ČSSR zhruba 100.000 Němců.

Toto číslo můžeme také zpětně odvodit z množství vysídlených. Vysídlování vyvrcholilo v letech 1967 - 1969, kdy ročně odcházelo až 16.000 Němců. Po uzavření Pražské smlouvy v roce 1973 nepřesídlil již téměř nikdo. Koncem roku 1977 prohlásila vláda ČSSR, že existuje pouze 3.540 osob, které žádají o vystěhování (tak zní zpráva prezidenta Německého červeného kříže Bargatzkého). Od té doby však přišlo do

konce roku 1985 do Spolkové republiky Německa již přes 10.000 vysídlených. V poslední době se větší počet vysídlených vyhnul diskriminaci ze strany úřadů ČSSR, která často následuje po podání žádosti o vysídlení tím, že přišli např. na návštěvu jako turisté přes Rakousko do Spolkové republiky Německa a teprve zde se nechali zaregistrovat jako vysídlení.

Zničení kultury a zkáza životního prostředí

Sudetská území, zejména oblasti poblíž hranic k Německu, jsou zčásti zpustošena, protože "noví osídlenci", kteří tam přišli po roce 1945, se ve velké míře zase vrátili na vnitrozemská pracoviště, která byla výnosnější. Podle československé úřední statistiky bylo již v roce 1974 přes 1.400 obcí či částí obcí, které byly kdysi obývány Němci, vyškrt-nuty ze seznamu obcí nebo existovaly jen v podobě několika zřícenin. Také lázeňská města, důležitá pro devizový rozpočet dřívější ČSR a dnešní ČSSR, jako jsou Karlovy Vary, Mariánské Lázně a Františkovy Lázně, jsou zanedbána a ztratila kontakt s mezinárodním vývojem.

Bezohledným spalováním hnědého uhlí, které má vysoký obsah síry, jsou velké lesní plochy v Krušných horách, v Krkonoších, v Hrubém a v Nízkém Jeseníku již mrtvé, či pozvolna umírají.

Tím vznikla nedozírná a pravděpodobně nenahraditelná škoda pro ekologii celé střední Evropy.

Vyhnaní sudetští Němci se usídlili hlavně ve Spolkové republice Německo. Státní úřady a politicky činné síly, nebyly zpočátku ochotny smířit se s vyhnaním, což je také vyjádřeno v t. zv. "prohlášení o ochraně" Německého spolkového sněmu ze 14. 7. 1950 (Dokumentace str. 21).

Nejvýznamnější organizací národnostní skupiny sudetských Němců ve vyhnanství se stal Sudetoněmecký krajanský spolek – Sudetendeutsche Landsmannschaft (založený v roce 1948, spolkový svaz 1950), uznávaný jako reprezentant sudetských Němců. Statisíce sudetských Němců se zúčastňují každoročního srazu sudetských Němců, největší manifestace ve Spolkové republice Německo nebo v Rakousku. Vedle toho se ještě pravidelně setkávají při velkých dnech domoviny podle oblastí či obcí, z kterých pocházejí (např. Karlovarský sraz, Chebský domovský sraz, Spolkový sraz Jihomoraváků a. t. d.). Vedle Sudetoněmecké rady existuje ještě řada dalších organizací, zařízení a svazů sudetských Němců, takže se ročně sejde daleko přes jeden milión z celkového počtu 3,8 miliónu sudetských Němců.

Hlavní politickou zásadou sudetských Němců, vůbec všech vyhnaných Němců, bylo a je odmítnutí pomsty a odplaty, místo toho žádají nahrazení škod vzniklých vyhnaním, právo na domov a sebeurčení.

Začlenění sudetských Němců probíhalo zejména v letech "německého hospodářského zázraku" tak úspěšně, že dle názoru stále širších vrstev v Německu i v zahraničí, právní a politické požadavky vyhnaných ztrácejí na váze.

Jiné národnostní skupiny (jako např. Baskové, Arménci, Palestinci) začaly poutat pozornost světové veřejnosti na své právní požadavky prostřednictvím teroru. Mirumilovný postoj sudetských Němců naproti tomu vyvolal nesprávný dojem, že jejich požadavky na právo na domov a sebeurčení nejsou míněny příliš vážně.

Tento názor, zdrženlivost určitých německých sdělovacích prostředků v otázkách týkajících se lidských práv i pro Němce a obratná politika Sovětského svazu dosáhly dohromady účtyhodného výsledku. SSSR se ve svém návrhu mírové smlouvy s Německem (v lednu 1959) znovu ujal Mnichovské dohody a žádal její odvolání. Politické heslo "Mnichov" (se zmíněným zkráceným obsahem) našlo odezvu a stalo se tak součástí "nové německé politiky vůči Východu". Ta se sice posuzuje rozličně, ale většina německých voličů se s ní ztotožňuje. Nakonec vedla, bez ohledu na právní situaci a nutnost, k Pražské smlouvě z roku 1973.

Smlouvě předcházely rozsáhlé rozhovory (od října 1970 do května 1973). Během těchto jednání se zástupci ČSSR snažili prosadit formulaci "neplatná od samého začátku" pro Mnichovskou dohodu. Po dlouhých jednáních se SSSR (jakožto hlavní strana jednací) spokojil s následující formulací: "Spolková republika Německo a Československá socialistická republika považují mnichovskou dohodu z 29. září 1938 vzhledem ke svým vzájemným vztahům podle této Smlouvy za nulitní".

Smluvní strany však byly ihned rozdílného mínění při výkladu tohoto ustanovení: KSČ a vláda ČSSR prohlásily, že "nulita" znamená "neplatná od samého začátku". K tomu zaujala spolková vláda stanovisko v dopise státního tajemníka Franka zástupci Sudetoněmeckého krajanského spolku, dr. Walteru Becherovi, (z 28. 8. 1973): Prohlásila, že dle jejího mínění "Mnichovská dohoda z 29. září 1938 byla pravoplatně uzavřena a vedla k tomu, že územní svrchovanost v sudetském území přešla na Německou říši".

Sudetoněmecká rada se o tomto nutném objasnění zmiňuje (14. 7. 1973) ve svém prohlášení k Pražské smlouvě. Dále se poukazuje na to, že smlouva byla uzavřena pouze za Spolkovou republiku Německo: "Tudíž neplatí pro celoněmeckého suveréna a ponechává uvolnění sudetoněmecké otázky otevřené". Nedotknutelnost hranic nemůže vyloučit právo sudetských Němců na domov a sebeurčení, jelikož se zde jedná o nepromlčitelná lidská práva, kterých se nemůže vzdát nikdo. Pokud smlouva "dosud nevyřízené problémy stále ještě existující sudetské otázky přechází mlčením, podáváme proti tomu právní protest".

Program

Spolkové shromáždění Sudetoněmeckého krajanského spolku (14. 7. 73) poukázalo na to, že smlouva z roku 1973 zrovna tak ztroskotá jako opatření z let 1918/19, 1938/39, 1945/48 a 1968, "protože dotyčným národům a národnostním skupinám byla zapovězena svobodná spoluúčast". Zásadní ráz pak měly následující věty: "Smlouva, které si dějiny ani nepovšimnou, . . . sudetoněmeckou národnostní skupinu a český národ k ničemu nezavazuje, ani neopravňuje. Obě strany, domovem v Čechách a na Moravě, jsou a zůstávají ve svém rozhodnutí uskutečnit právo na domov a sebeurčení mírovou cestou zcela svobodné, bez ohledu na obsah nějakých bez nich uzavřených smluv".

Právo národů a národnostních skupin na domov a sebeurčení.

Program sudetských Němců podporuje mimo jiné Bavorsko, které nad nimi převzalo patronát: Roku 1954 převzal ministerský předseda dr. Ehard (CSU) za stát Bavorsko patronát nad národnostní skupinou sudetských Němců. Byl stvrzen roku 1962 slavnostní listinou (viz Dokumentace str. 21).

Patronát umožnil roku 1971 založení "Sudetoněmecké nadace", která podporuje rozvoj sudetských Němců, roku 1973 umožnil protest Bavorska proti Pražské smlouvě a roku 1982 položení základního kamene pro Sudetoněmecké středisko v Mnichově ministerským předsedou dr. h. c. Straußem (CSU).

Sudetští Němci se nenechali zmást Pražskou smlouvou, jež byla mezitím dalším vývojem překonána, jak už předvíдали. Podali petici u Organizace spojených národů a žádali svá práva (17. 1. 1975; viz Dokumentace str. 22), obnovili dalším právním protestem (z 28. 1. 1978) své majetkové nároky vůči ČSSR, vypracovali rozsáhlý koncept práva národnostních skupin (z 4. 3. 1979; viz Dokumentace str. 23) a v manifestu (z 3. 6. 1979) se hlásili "poznovu k našemu domovu, k zemi našeho původu" (úplný text viz Dokumentace str. 26).

Přílohy a dokumentace

Majetek sudetských Němců

V meziválečném období měly sudetoněmecké oblasti, s dobře rozvinutým průmyslem, podstatný podíl na hospodářství ČSR. Tento hospodářský potenciál se v mnoha hospodářských odvětvích ještě značně zvětšil po začlenění Sudet do Německé říše. Po roce 1945 mohlo Československo převzít v sudetoněmeckých oblastech válkou téměř nepoškozená průmyslová a hospodářská zařízení.

Národního majetku sudetských Němců se Československý stát zmocnil jejich vyhnáním a vyvlastněním. K zjištění hodnoty tohoto národního majetku bylo zapotřebí dlouholetých, vědeckými metodami provedených výpočtů, analýz a dokumentací. Na jaře 1948 předložil "Pracovní výbor pro hájení sudetoněmeckých zájmů" (předchůce "Sudetoněmecké rady") Bavorské státní vládě první dokumentaci o výši ztrát, která byla opakovaně uvedena na nejnovější stav. Koncem roku 1971 vypracoval Sudetoněmecký archiv obsáhlé pojednání, ve kterém se na základě zajištěných podkladů Československého státního úřadu statistického v Praze zjišťuje a započítává následující: Pozemky a polnosti jakož i budovy a stroje v průmyslových zařízeních a v zemědělství, které se v roce 1938 nacházely v sudetských oblastech ve vlastnictví jednotlivých sudetských Němců, jakož i jejich spolků a v komunálním vlastnictví. Dále majetek, který nepatří k "produkčním prostředkům" ale slouží různým účelům a vynáší poplatky (např. nemocnice, divadla) a bezprostřední soukromý majetek. Použité statistické prameny se poznenáhlu doplňovaly dalším materiálem a dokumentacemi o době mezi rokem 1939 a 1945. Přispívaly k tomu také listiny týkající se sudetoněmeckého území do roku 1945, které byly uloženy ve Spolkovém archivu. Nadto byl proveden podrobný rozbor vývoje jednotlivých hospodářských odvětví, což sloužilo též jako podklad pro ocenění. Studie Sudetoněmeckého archivu vypočítala majetkovou hodnotu jmění sudetských Němců ve výši zhruba 210 miliard československých korun (hodnota r. 1938). S přihlédnutím k spolehlivě prokázanému zvyšování hodnoty až k okamžiku vyhnání a po přepočtení podle zajištěných a všeobecně běžných metod a kursů dospěla studie k částce zhruba 120 miliard něm. marek (DM) v hodnotě z roku 1959. Na základě cenového indexu životních nákladů vzrostla tato částka do roku 1981 na 265 miliard německých marek (DM). (k porovnání: státní zadlužení Spolkové republiky Německa v roce 1980 činilo zhruba 235 miliard DM).

Z tohoto vlastnictví, vzniklého houževnatou prací mnoha pokolení, těží ČSR (od roku 1960 ČSSR) nyní již 40 let a požívá zisk z úroků. Komunisticky řízené hospodářství ČSSR však vedlo k tomu, že český či slovenský občan je dnes o mnoho chudší, než sudetský Němec, který byl roku 1945 zcela vyvlastněn.

Statistika sudetoněmeckého obyvatelstva

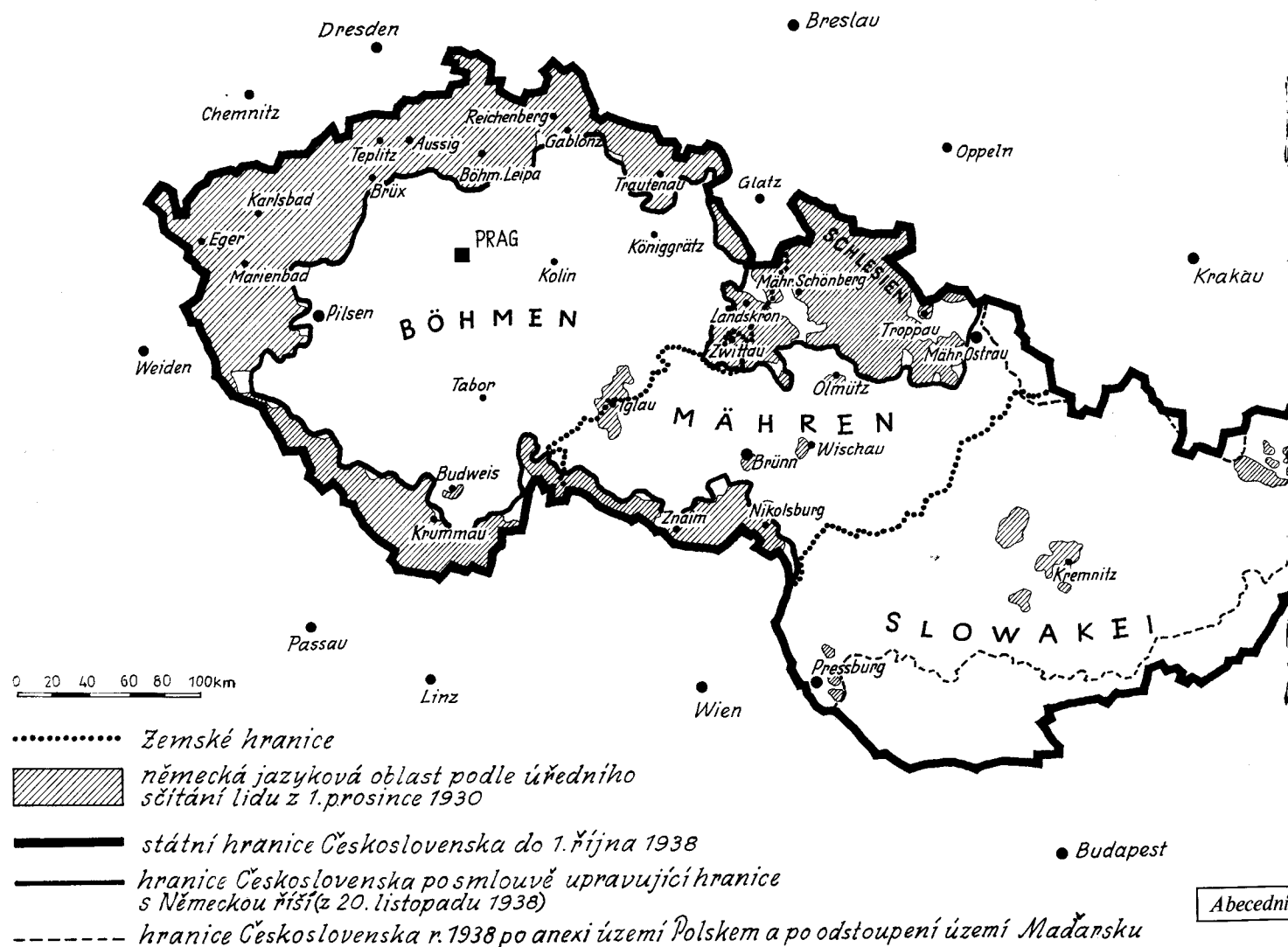
(počet osob v tis. – částečně zaokrouhleno)

		1939 až 1950	1980 (ca. *)
1	Před 2. světovou válkou		
	17. 5. 1939: sudetoněmecká území připojená k Říši	3,064.	
	1. 12. 1930: Oblast Olše/Olza	16.	
	1. 10. 1940: Protektorát Čechy a Morava	260.	
		3,340.	
2	Během 2. světové války		
	1939 – 45: přirozené změny (narození, úmrtí)	+ 150.	
	1939 – 45: úmrtí branných sil (Wehrmacht)	– 190.	
	Stav začátkem 1945 (z toho zachyceno jmenovitě 3,283.)	3,300.	
3	Po ukončení masového vyhnání		
	13. 9. 1950: Ve Spolkové republice Německo (z toho v Bavorsku: 912.)	1,850.	2,700.
	v západních státech (hlavně Rakousko)	160.	250.
	v sovětské zóně Německa	880.	700.
	v ČSR/ČSSR	230.	150.
	v zajetí/v internaci	6.	
		3,126.	3,800.
	1945 – 50: vzrůst populace	– 76.	
	místo pobytu známé	3,050.	
4	místo pobytu neznámé = vyhnáním zaviněné ztráty	250.	

*) Jednotlivé položky

výpočtů viz Habel, Fritz Peter: „Dokumente zur Sudetenfrage“
(Dokumentace k sudetské otázce), 4. vydání 1984

Domov sudetských Němců v Čechách, na Moravě a v sudetském jakož Němců v Karpatech na Slovensku

Slezsku,

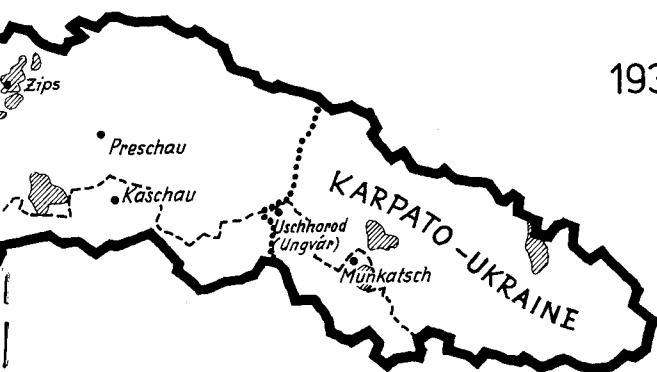
Do r. 1918

1918 - 1938

1939 - 1941/45

po r. 1945

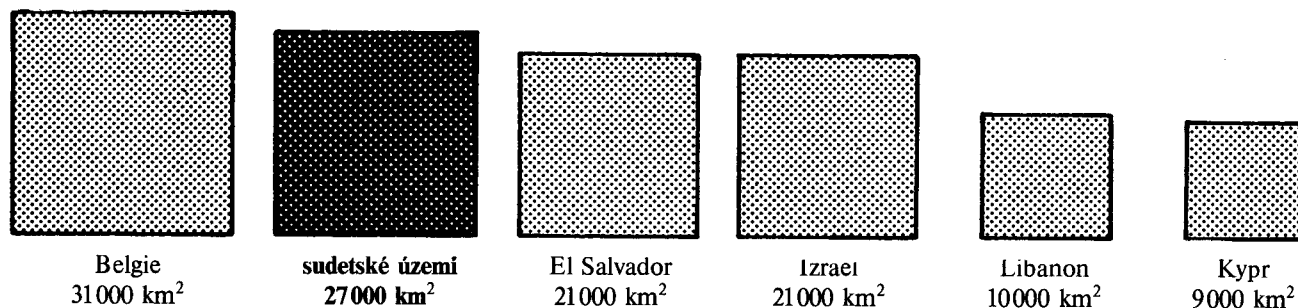
Spolková republika Německo →

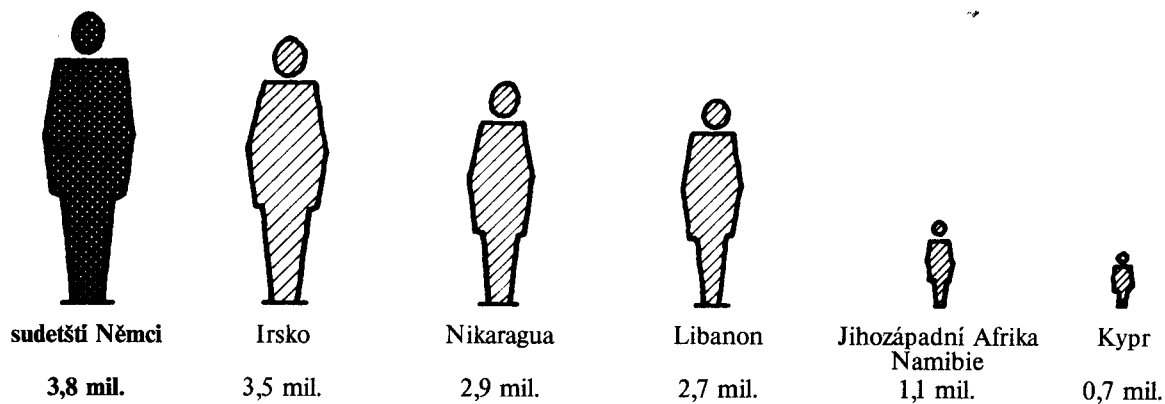
Sudetendeutscher Rat (Sudetoněmecká rada)

í seznam jmen zemí a obcí (německo-český) viz str. 34 - 36.

**Sudetské území
v porovnání s územím různých států**

**Sudetští Němci
v porovnání s počtem obyvatel různých států**

1 (tzv) Prohlášení (o "ochraně") 1. Německého Spolkového sněmu ze dne 14. července 1950:

V zóně Německa okupované ruskými vojsky uzavřela tamější loutková vláda, poté co se vzdala německých území východně od linie Odry a Nisy, dne 23. června 1950 Pražskou dohodu, ve které uznává protiprávní a nelidské vyhnání sudetských a karpatských Němců jako "spravedlivé a neodvolatelné".

Německý Spolkový sněm z tohoto důvodu opětovně prohlašuje, že ona loutková vláda není morálně ani politicky oprávněna hovořit jménem německého lidu a uzavírat dohody.

Pražská dohoda je neslučitelná s nezadatelným právem člověka na domov. Německý Spolkový sněm proto slavnostně vznáší námitky proti tomu, aby Němci z Československa, kteří požívají ochrany Spolkové republiky Německa, byli zbaveni práva na domov, a konstatuje proto neplatnost Pražské dohody.

Německý Spolkový sněm vítá odmítnutí Pražské dohody vysokými komisaři. Apeluje na svobodné národy jako celek, aby se v duchu Atlantické charty zasadily o mírové uspořádání, v němž jsou zaručena i přirozená práva Němců.

2 Text listiny k patronátu Bavorska nad sudetoněmeckou národnostní skupinou (od 6. 6. 1954) ze 7. 11. 1962:

Majíc na paměti staleté historické a kulturní svazky mezi bavorskými a českými zeměmi a příbuzenské vztahy Bavorů, Franků a Švábů k Němcům v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, a jako výraz uznání zásluh spoluobčanů ze Sudet Bavorskem a bavorským obyvatelstvem, převzala bavorská vláda u příležitosti 5. sudetoněmeckého srazu v Mnichově v roce 1954 patronát nad sudetoněmeckou národnostní skupinou. Převzetím patronátu vyjadřuje bavorská vláda sudetským Němcům, vyhnaným ze svých domovů, dík především za to, že významně přispěli v oblasti politické, kulturní a sociální k výstavbě Bavorska, a že se osvědčili jako významná opora našeho svobodného demokratického pořádku. Bavorská vláda považuje sudetoněmeckou národnostní skupinu za jeden z národních kmenů Bavorska. Hlásí se k právu sudetských Němců na domov a sebeurčení a bude jej vždy zastupovat plnou vahou svého vlivu. Bude nadále usilovat o zachování národní svébytnosti sudetských Němců a morálně i finančně podporovat jejich krajský spolek a zařízení tohoto spolku jako zástupců sudetoněmecké národnostní skupiny při realizaci jejich osobitých politických, kulturních a sociálních cílů.

3 Petice sudetských Němců adresovaná Organizaci spojených národů (OSN) ze dne 17. ledna 1975:

Sudetští Němci, vyhnaní ze svých domovů v Čechách, na Moravě a ve Slezsku a jejich přátelé na celém světě apelují tímto na OSN aby vyslyšela svobodně zvolené zástupce této národnostní skupiny a podpořila jejich požadavky na obnovení práv sudetských Němců a odčinění bezpráví.

Činí tak u vědomí toho, že 3,5 milionu sudetských Němců je od roku 1918 upíráno právo rozhodovat o osudu své země, a že jejich zemi, kterou svou prací v průběhu více než 700 let zvelebili, je upíráno právo na sebeurčení.

Činí tak s ohledem na skutečnost, že vláda a orgány Československa vyhnaly po 8. květnu 1945 více než tři milióny sudetských Němců z jejich domovů, při čemž přišlo o život 241.000 osob a četné rodiny a veškeré městské a venkovské komunity byly od sebe odtrženy.

Část zbývajících příslušníků této národnostní skupiny byla po celé desetiletí zadržována ve vězeních, v internačních táborech, či v krušnohorských uranových dolech. Jiní byli proti své vůli nasazeni na nucené práce v zemědělství či jako odborní pracovníci, kteří museli zajišťovat chod vyvlastněných průmyslových oblastí. Všichni, kteří zůstali ve staré vlasti byli vystaveni cílevědomému odnárodňování a zbavení své identity.

Dodnes upírá vláda ČSSR Němcům, kteří zůstali ve svém domově, právo na výuku jejich dětí ve vlastních školách a svobodné pěstování jejich jazyka a kultury. V roce 1974 mohlo pouze 350 z nich přesídlit do Spolkové republiky Německa a tak opět žít mezi Němci.

Osobní a veřejné jmění sudetských Němců bylo bez náhrady vyvlastněno. Jeho hodnota činí podle dnešních výpočtů zhruba 120 miliard marek (stav v roce 1959).

Všechna tato opatření porušují základní zásady lidských práv, jak jsou obsaženy

- v ústavách všech civilizovaných států a
- ve Všeobecném prohlášení lidských práv z 10. prosince 1948
- v konvenci lidských práv OSN ze 16. prosince 1966 stejně jako
- v Evropské konvenci na ochranu lidských práv a základních svobod ze 4. listopadu 1950 a v jejich dodatečných protokolech.

Vyhnaní a vyvlastnění sudetských Němců je neslučitelné s

- s právem na život, svobodu, rovnost, s respektováním důstojnosti a svobody všech lidí bez ohledu na jazyk a národnostní původ

- s právem na stejné zachazení a na ochranu před jednáním, které porušuje základní lidská práva
- s právem na ochranu před svévolným zásahem do života rodin a zničením domova
- s právem na svobodnou volbu bydliště, s právem opustit svou zemi, či se do ní vrátit.

Nezadatelné právo na sebeurčení, na národní nezávislost, právo na návrat do původního domova a na navrácení majetku bylo naposledy uznáno rozhodnutím Valného shromáždění OSN čís. 3236 ze dne 22. 11. 1974 vůči lidu Palestiny.

Protože bylo jejich nezadatelné právo pošlapáno vyhnaním a vyvlastněním stejným způsobem, vznáší 3,5 miliónu sudetských Němců stejný nárok na obnovení svých práv.

Svým podpisem podporujeme požadavky sudetských Němců na to, aby byli vyslyšeni Organizací spojených národů (OSN), na obnovení jejich lidských práv a na odčinění utrpeného bezpráví.

4 Rezoluce Sudetoněmeckého krajanského spolku a Sudetoněmecké rady k vytvoření mezinárodního práva národnostních menšin a národnostních skupin ze 4. března 1979:

Jsouce legitimováni

- vlastním historickým vývojem v mnohonárodnostní rakousko-uherské monarchii
- vlastním osudem ve vícenárodnostním státě první Československé republiky
- protiprávním vyhnáním ze své původní vlasti v Čechách, na Moravě a v sudetském Slezsku
- svým podílem na znovuvybudování svobodného demokratického právního státu ve Spolkové republice Německu
- svou angažovaností při prosazování lidských práv, uznání práva národů a národnostních skupin na sebeurčení, stejně jako práva na domov

spolkové shromáždění Sudetoněmeckého krajanského spolku a Sudetoněmecká rada konstatují, s ohledem na sudetoněmeckou národnostní skupinu:

1. Uznání individuálních lidských práv, zvláště pak pouze formální statoobčanské zrovnoprávnění a zákaz diskriminace jednotlivců jako příslušníků etnické menšiny či národnostní skupiny, nejsou samy o sobě ještě žádnou zárukou spravedlivého zacházení s touto menšinou, nejsou zárukou zachování její identity.
2. Ignorování práv menšin a národnostních skupin bylo mj. příčinou, popudem a záminkou k násilné vnitrostátní a mezinárodní akci a také k vypuknutí první a druhé světové války.
3. Ignorování práv menšin a národnostních skupin vedlo v mnohých případech k jejich odnárodňování a k vyhnání.
4. Nevyřešené problémy národnostních skupin a menšin vytvářejí stále nová ohniska konfliktů a vedou k teroru a k ozbrojeným střetnutím např.
 - na Blízkém východě, upíráním práva na domov Palestincům a ignorováním práva Izraele na existenci,
 - v Africe nezpůsobilým pokusem pouhého přenesení moci z jedné skupiny obyvatelstva na druhou, bez ohledu na životní zájmy jednotlivých menšin a národnostních skupin,
 - v Evropě všude tam, kde je ignorována zásada federalizace a regionalismu.

5. Porušování lidských práv miliónů Němců, dodnes žijících ve východní a střední Evropě, se vyznačuje především tím, že jsou jim upírána menšinová práva a práva národnostních skupin. Jejich původní domov se tak pro ně stává cizinou. Cítí se proto nuceni jej opustit, aby mohli žít jako svobodní Němci.

Spolkové shromáždění Sudetoněmeckého krajanského spolku a Sudetoněmecká rada připomínají, že v dějinách existují předlohy a návrhy na úpravu společného soužití národnostních skupin či menšin s většinovým národem v jednom státě, např.

- návrh ústavy vypracované Kroměřížským říšským sněmem v roce 1848,
- ústava přijmuta ve Frankfurtské Paulskirche z 28. března 1949 (§ 188),
- čl. 19 rakouského "Ústavního zákona z 21. 12. 1867 o všeobecných právech státních občanů" ("všechny národnostní kmeny státu jsou rovnoprávné")
- "brněnský program" rakouských sociálních demokratů z roku 1899 ("Rakousko je třeba proměnit v národnostní spolkový stát")
- "moravské vyrovnání" z 27. listopadu 1905 (oddělené kurie a kombinace skupinových a osobních práv prostřednictvím vhodné ústavy, volebních, jazykových a školních zákonů).

Spolkové shromáždění Sudetoněmeckého krajanského spolku a Sudetoněmecká rada poukazují dále na to, že již rozličné státy upravují práva menšin a národnostních skupin, i když existují při praktickém uplatňování těchto práv rozdíly. Patří sem např.

- Dohoda o Jižním Tyrolsku z roku 1946 mezi Italskou republikou a Rakouskou republikou spolu s italskými vnitrostátními předpisy pro jižní Tyrolsko, sjednanými v roce 1969 (Jihotyrolský svazek)
- zákon Rakouské republiky o národnostních skupinách ze 7. července 1976,
- prohlášení vlády Spolkové republiky Německa z 29. března 1955 k dánské menšině,
- prohlášení dánské vlády z 29. března 1955 k německé menšině v Dánsku,
- ústava Socialistické federativní republiky Jugoslávie z 21. února 1974.

Spolkové shromáždění Sudetoněmeckého krajaňského spolku a Sudetoněmecká rada vyjadřují politování nad tím, že mezinárodní právo nezná žádný všeobecný ochranný systém na ochranu menšin a národnostních skupin, stejně jako žádnou konkrétní ochranu před odnárodňováním a vyhnáním. Předpoklady pro vytvoření takového ochranného systému jsou vytvořeny zejména

- v konvenci o zamezení a potrestání genocidy z 9. prosince 1948,
- v článku 2 Všeobecného prohlášení lidských práv z 10. prosince 1948, podle něhož je každý oprávněn odvolávat se na práva a svobody obsažené v prohlášení, aniž by byl diskriminován kvůli rasové příslušnosti, jazyku, či národnostnímu původu,
- v článku 14 Evropské konvence k ochraně lidských práv a základních svobod ze 4. listopadu 1950, který zaručuje požívání práv a svobod vyplývajících z této konvence bez ohledu na rasu, jazyk, národnostní původ, či příslušnost k národnostní menšině,
- v článku 3 a 4 dodatkového protokolu k Evropské konvenci k ochraně lidských práv a základních svobod ze 16. září 1963, v nichž je zaručena svoboda pohybu uvnitř země a zakázáno kolektivní vypovídání ze země,
- v mezinárodní konvenci k odstranění všech forem rasové diskriminace z 21. prosince 1965,
- v článku 1 Mezinárodního paktu o hospodářských, sociálních a kulturních, jakož i státoobčanských a politických právech ze 16. prosince 1966, ve kterém je zásadně uznáno právo národů na sebeurčení,
- v článku 27 Mezinárodního paktu o státoobčanských a politických právech ze 16. prosince 1966, který předepisuje, že příslušníkům menšin nesmí být odňato právo pěstovat ve společenství s ostatními příslušníky této skupiny vlastní kulturu, vyznávat vlastní náboženství a vykonávat je, či používat mateřského jazyka,
- v práci subkomise Organizace spojených národů (OSN) k zabránění diskriminace a k ochraně menšin,
- v politických ustanoveních Závěrečného aktu Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě v Helsinkách z 1. srpna 1975, kde je v hlavě VII uznáno právo na vykonávání náboženské činnosti ve společenství, stejně jako je v tzv. 3. koši uznáno právo osob, jež jsou příslušníky menšin, na rovnost před zákonem a na ochranu jejich lidských práv, základních

svobod a oprávněných zájmů. Těmto osobám má být dále umožněno pěstování jejich kultury.

Vzhledem k těmto předpokladům považují spolkové shromáždění Sudetoněmeckého krajaňského spolku a Sudetoněmecká rada vytvoření mezinárodně uznaného a chráněného práva menšin a národnostních skupin

- k uskutečnění lidských práv menšin a národnostních skupin
- k zajištění míru a bezpečnosti uvnitř státu a mezi státy jakož i
- k zajištění nejvyšší možné míry spravedlnosti za možné a nanejvýš naléhavé.

Zmíněné právo menšin a národnostních skupin musí obsahovat následující zásady:

1. Záruku skupinového statutu a záruku základních práv menšin a národnostních skupin tím, že bude uznáno
 - právo národnostních skupin na existenci, zejména jako národní či kulturní celek,
 - právo jednotlivce volně se hlásit k národnostní skupině,
 - právo národnostní skupiny na domov,
 - právo na svobodný hospodářský, sociální a kulturní vývoj jakož i
 - právo na autonomii v oblasti obývané národnostní skupinou nebo na osobní autonomii jakož i zákaz
 - odnárodňování,
 - vyhánění a násilného přesídlování
 - odnímání státního občanství a diskriminace za příslušnost k menšině či k národnostní skupině.
2. Zajištění práva na přiměřené působení uvnitř státu prostřednictvím
 - zakládání vlastních politických stran či podílení se na činnosti politických stran
 - zastoupení v parlamentech a v lidových zastupitelstvech na všech úrovních, bez překážek v podobě volebních omezení či předpisů o základním mandátě, po případě musí být zaručeno minimální množství mandátů,
 - práva veta ve všech případech, které mají pro existenci a zachování národnostní skupiny význam
 - vytváření rad pro záležitosti menšiny či národnostní skupiny.

3. Poskytnutí práva na sebeurčení prostřednictvím
 - svobodných voleb,
 - dalekosáhlé zákonodárné a správní autonomie, zejména v záležitostech kulturních, výchovných, jazykových, náboženských a týkajících se informací (např. v tisku a v rozhlasu), stejně jako v oblasti hospodářského a sociálního rozvoje
 - případné umožnění samosprávy
4. Zajištění práva na
 - užívání mateřského jazyka zejména v lidových zastupitelstvech, před správními orgány a soudy přinejmenším v oblastech, kde menšina či národnostní skupina žije,
 - označení míst v jazyce národnostní skupiny
 - volbu rodných jmen a přijetí odpovídající jazyku a tradici národnostní skupiny.
5. Zajištění nároku na vlastní základní a vysoké školy, na učňovské školy a zařízení, na mateřské školy a na orgány školního dozoru.
6. Zákonem zajištěný nárok na podporu opatření a úkonů směřujících k zajištění a zabezpečení existence národnostní skupiny, její kultury, jejích zvyků a obyčejů, jejích práv a její identity.
7. Zaručený
 - přístup ke všem veřejným úřadům a
 - k zaměstnání, ve veřejných službách či v řadách příslušníků policie či ozbrojených sil na území obývaném národnostní skupinou.
8. Zajištění přiměřeného podílu na správě veřejných financí, podílu na mezinárodním zastoupení v orgánech mezinárodních organizací.

Zachování těchto zásad menšinového práva a práva národnostních skupin musí být zajištěno prostřednictvím

- mezinárodních konvencí na celosvětové či regionální úrovni,
- mezinárodního právního systému, který přiznává právo stížnosti a žaloby jak menšině či národnostní skupině jako takové, tak jejímu jednotlivému příslušníkovi
- rozšíření mezinárodní smířčí a soudní pravomoci na záležitosti menšinového práva a práva národnostních skupin a
- sankcí za porušování práv národnostních skupin a menšin jakož i za porušování zákazu odnárodňování a vyhánění.

Sudetoněmecký krajaňský spolek a Sudetoněmecká rada apelují na

- parlamenty a vlády Spolkové republiky Německa a spolkových zemí,
 - politické strany,
 - církve a náboženská sdružení jakož i na
 - mezinárodní organizace, zejména na Organizaci spojených národů (OSN), Evropskou radu a na Evropské hospodářské společenství,
- aby vytvořily mezinárodně uznané právo menšin a národnostních skupin.*

S touto výzvou se obracejí především na mládež jednotlivých národů.

5 Manifest Sudetoněmeckého krajanského spolku a Sudetoněmecké rady z 3. června 1979:

Šedesát let po odepření práva na sebeurčení St. Germainskou smlouvou a více než třicet let po jejich vyhnání si sudetští Němci jako součást německého národa uchovali svou soudržnost. Podstatně přispěli k výstavbě obcí ze sutin druhé světové války. Kromě toho rozvinuli průkopnické představy k uspořádání nové svobodné budoucnosti národů a národnostních skupin.

Nás sudetské Němce přiměl náš 30. sraz k tomu, abychom znovu poukázali na naše stanovisko, na naše vlastní pojetí, na naši úlohu a naše cíle.

1.

Od samého počátku atomového věku je povinností veškerého lidstva překonat nebezpečí atomové zkázy pomocí spravedlivého, mírového soužití, které je zajištěno teprve tehdy, když je vybudováno na partnerství svobodných národů a národnostních skupin. Tato vůdčí myšlenka, vypracovaná též sudetskými Němci, musí nabýt stejného významu, jako jimi již léta zastupované zásady práva na sebeurčení a práva národnostních skupin.

2.

Všechny národy a národnostní skupiny mají právo na sebeurčení. Zvláštního významu nabude toto právo tehdy, když svůj domov po staletí vytvářely a zvelebily mírovou prací. To platí pro sudetské Němce: Ne mečem bojovníka, nýbrž pluhem rolníka, jako mírumilovní horníci a občané, jako řemeslníci a kupci přetvářeli jejich předci tuto zemi.

3.

Tyto výkony odůvodňují, bez ohledu na nějaké dohody a smlouvy, legitimní nárok sudetských Němců na jejich zděděný domov.

4.

Organizace spojených národů tento nárok přiznala jiným národům a národnostním skupinám, např. uznala požadavek Palestinců "na návrat do jejich domovů a navrácení uloupeného majetku" v rezoluci č. 3236 z 22. listopadu 1974. Podle

zásady "stejně právo pro všechny" jsme vznesli tento požadavek pro 3 1/2 miliónu sudetských Němců v petici podané 5. prosince 1975 u Organizace spojených národů. Skutečnost, že jsme náš požadavek nikdy neprosazovali násilím, neznamená, že by byl méně závažný. Ve zvláštním právním protestu poukazujeme na náš nárok na zabavené soukromé a veřejné vlastnictví.

5.

V době, kdy se mnoho národů a národnostních skupin zbavilo koloniálního zřízení a získalo svobodu ve smyslu práva na sebeurčení, nesmí ani německý národ, ani části našeho národa být vyloučeny z tohoto vývoje. Je tudíž nepřipustné, aby se práva a nároky sudetských Němců zamlčovaly nebo aby se o nich rozhodovalo bez jejich souhlasu. Situace v Evropě – také poměr mezi Německem a Československem – se znormalizuje teprve tehdy, až bude přihlédnuto také k právům a nárokům sudetských Němců.

6.

Právu na domov odpovídá právo na zachování identity. Všichni lidé, kteří se hlásí k společnému domovu jsou oprávněni tuto identitu hájit a uchovávat. Pro nás sudetské Němce je součástí identity celého německého národa a zdůvodňuje ochranu státem. Tato skutečnost našla odezvu v prohlášení o ochraně německého Spolkového sněmu ze 14. června 1950 a v patronátu Bavorska nad sudetskými Němci ze 6. června 1954.

7.

Odkazujeme na zjištěné skutečnosti, zveřejněné Sudetoněmeckou radou a Sudetoněmeckým krajanským spolkem 15. ledna/7. května 1961 ve "Dvaceti bodech k sudetské otázce" a zdůrazňujeme znovu naše přání změnit poměr mezi Čechy a Němci na základě dobrého sousedství v opravdové partnerství. Toto je možné jedině společně se sudetskými Němci.

8.

Partnerství předpokládá, že zúčastněné národy odsoudí zločiny spáchané jejich jménem. Německá strana tak již učinila a přihlédla k tomu v četných soudních řízeních. Je načase, aby i česká strana odsoudila zločiny spáchané jejím jménem, zejména je zapotřebí aby odsoudila jasně a jednoznačně vyhnání

sudetských Němců jako čin přičící se mezinárodnímu právu. Je potěšitelné, že se v tomto smyslu již vyslovily známé osobnosti a skupiny českého národa.

9.

V 20. století se násilné vyhnání stalo metlou národů. Jsme proto pro jeho mezinárodní zákaz.

10.

Mezinárodní zákony na ochranu národnostních skupin jsou jeden z prostředků, které mohou zabránit vyhnání. Právo národnostních skupin umožňuje též lidem v mnohonárodnostních státech vést autonomní, kulturně a hospodářsky zajištěný život.

11.

Právo na sebeurčení lidí, národnostních skupin a národů umožňuje rozvíjet toto sebeurčení i ve větších společenstvích spolu s jinými národy. Nás sudetské Němce poučily dějinné zkušenosti, volíme si tuto cestu a budeme ji sledovat prozíravě a energicky. Ze stejného důvodu podporujeme čínorodě výstavbu svobodné západní Evropy jako první krok k sjednocené Evropě a k uskutečnění partnerství mezi světadíly.

12.

Svobodná Evropa též sloučí národy našich domovských oblastí a napraví poměry, v jejichž důsledku byli sudetští Němci vyhnáni ze svých domovů, a Češi a Slováci ztratili svou svobodu. Nikoliv odloučení nýbrž nové setkání je ve prospěch těchto národů.

13.

V konkrétním případě, ve vztahu německého národa k českému národu, považujeme za nejlepší to řešení, pro které se svobodně rozhodnou oba národy. Takové řešení je možné nalézt i po uzavření Pražské smlouvy z roku 1973.

14.

Nová Evropa, která vznikne na základě práva a svobody, bude zahrnovat i území naší vlasti; především mladí lidé budou mít možnost přeměnit Sudety znovu ve zdravou a vzkvétající oblast našeho světadílu.

My, sudetští Němci roku 1979, se poznovu hlásíme k našemu domovu, k zemi našeho původu. Základem našeho jednání bude i nadále pravda, spravedlnost a svoboda, aby bylo umožněno mírové soužití všech národů, aby se sen o svobodném domovu ve svobodné Evropě stal skutečností.

Výběr z odborné literatury

K sudetské otázce existuje rozsáhlá literatura. V následujícím přehledu je proto možné udát toliko výběr.

Uvádíme pouze práce, které pojednávají o době po roce 1945 a které se nacházejí alespoň ve větších knihovnách v německé řeči, tím chceme usnadnit jejich pořízení či vypůjčení. Tyto práce pak zpravidla též uvádějí další prameny a podklady.

Obsah uvedených prací udávají krátká hesla, pokud název díla neposkytuje potřebné informace.

Při zvláštní problematice se obraťte na Sudetoněmecký archiv (Sudetendeutsches Archiv, Hochstraße 8, 8000 München 80).

A) Všeobecná dokumentace, statistiky, příruční díla

Bohmann, Alfred: "Das Sudetendeutschtum in Zahlen" (Sudetské Němectvo v číselných údajích); München (Sudetendeutscher Rat) 1959; 285 str.

Bohmann, Alfred: "Menschen und Grenzen" - sv. IV; (Lidé a hranice) "Bevölkerung und Nationalitäten in der Tschechoslowakei" (Obyvatelstvo a národnosti v Československu); Köln (Wissenschaft und Politik) 1975; 510 str.

Habel, Fritz Peter: "Dokumente zur Sudetenfrage"; (Dokumentace k sudetské otázce); 4. náklad; München (Langen Müller) 1984; 610 str.

Kuhn, Heinrich: "Biographisches Handbuch der Tschechoslowakei" (Životopisná příručka Československa); München (Robert Lerche) 1961; 640 str.

Kuhn, Heinrich: "Handbuch der Tschechoslowakei", (Příručka pro Československo); München (Robert Lerche) 1966; 1.020 str.
/Území státu, obyvatelstvo, struktura státu, správa státu, strany a organizace od roku 1945, včetně jednotlivých vysokoškolských ústavů/

Neuhoff, Hans: "Die deutschen Vertriebenen in Zahlen" (Vyhnaní Němci v číselných údajích); Bonn (Kulturstiftung) bez data, pravděpodobně 1978; 40 str.

Nittner, Ernst: "Dokumente zur sudetendeutschen Frage 1916 - 1967" (Dokumentace sudetoněmecké otázky v letech 1916 - 1967) München (Ackermannsgemeinde) 1967; 585 str.

Sedlmeyer, Karl: "Landeskunde der Tschecho-Slowakei (Vlastivěda Česko-Slovenska); Frankfurt/Main (Bernard & Graefe) 1973; 249 str.

/Nerosty, podnebí, vodstvo, rostlinstvo, fauna, půdy, hospodářství, doprava/

Spolkový statistický úřad (vyd.): "Die deutschen Vertreibungsverluste" (Německé ztráty vzniklé vyhnáním); Stuttgart (Kohlhammer) 1958; 540 str.

B) Práce, které pojednávají též o době před rokem 1945

Habel, Fritz Peter: "Historische, politische und soziale Voraussetzungen des Zusammentreffens zwischen Bayern und Sudetendeutsche[n] nach 1945" (Historické, politické a sociální předpoklady střetnutí mezi Bavorsy a sudetskými Němci po roce 1945); München (Robert Lerche) 1968; 330 str.

Hoensch, Jörg: "Geschichte der Tschechoslowakischen Republik 1918 - 1965" (Dějiny Československé republiky v letech 1918 - 1965); Stuttgart (Kohlhammer) 1966; 180 str.

Jaksch, Wenzel: "Europas Weg nach Potsdam"; (Cesta Evropy do Postupimi); Stuttgart (DNA) 1958; 520 str.

/hlavní důraz je kladen na dobu před rokem 1945/

Mamatey/Luža: "Geschichte der Tschechoslowakischen Republik 1918 - 1948" (Dějiny Československé republiky v letech 1918 - 1948) Wien (Böhlau) 1980; 550 str.
/znázornění z hlediska československého exilu/

C) Vyhnaní (zpravidla včetně obrysu okolností, které k němu vedly)

Spolkové ministerstvo pro vyhnance, uprchlíky a válečně postižené (vyd.): "Die Vertreibung der deutschen Bevölkerung aus der Tschechoslowakei" (Vyhnaní německého obyvatelstva z Československa); 2 sv. 1 příl.; Bonn 1957; 1850 str.

Franzel, Emil: "Die Vertreibung Sudetenland 1945 - 1946" (Vyhnaní - Sudety 1945 - 1946); München (Aufstieg) 1977; 425 str.

Mühlfenzl, Rudolf: "Geflohen und vertrieben - Nach der Fernsehdocumentation 'Flucht und Vertreibung'" (Útěk a vyhnání - Podle televizní dokumentace 'Útěk a vyhnání') Königstein (Athenäum) 1981; 272 str.

Turnwald, Wilhelm: "Dokumente zur Austreibung der Sudetendeutschen" (Dokumenty k vyhnání sudetských Němců); 3. vydání; München 1952; 570 str.

Zayas, Alfred M.de: "Die Anglo-Amerikaner und die Vertreibung der Deutschen" (Anglo-Američané a vyhnání Němců); München (Beck) 1977; 300 str.

Nawratil, Heinz: "Vertreibungsverbrechen an Deutschen - Tatbestand, Motive, Bewältigung" (Zločiny páchané na Němcích během vyhnání - Skutková podstata, pohnutky, vypořádání); München (Universitas) 1982; 288 str.

D) Vývoj po roce 1945

Böhm, Franz (vyd.): "Weg und Ziel - Eine Chronik der heimatvertriebenen Sudetendeutschen" (Cesta a cíl - kronika sudetských Němců vyhnaných s domova); München (Verlagshaus Sudetenland) 1945; 219 str.

Habel, Fritz Peter: "Die Eingliederung der Vertriebenen in Deutschland" (Zapojení vyhnanců v Německu) v díle "Das Jahr 1945 in der Tschechoslowakei" (Rok 1945 v Českoslovenku); München (Oldenbourg) 1971; s. 287 - 315

Lemberg, Eugen: "Die Vertriebenen in Westdeutschland" (Vyhnaní v západním Německu); 3 svazky; Kiel (Hirt) 1959 ca. 1.700 str.
/Předpoklady - např. národnostní problémy, nucené masové stěhování, uprchlíci jako celosvětový problém - zapojení - např. správa uprchlíků - současný význam - např. v církvi, spolcích, v politice -/

Sláma, Jiří: "Die sozio-ökonomische Umgestaltung der Nachkriegs-Tschechoslowakei" (Sociálně ekonomické přetvoření poválečného Československa) Wiesbaden (Harrasowitz) 1977; 143 str.

Slapnicka, Helmut: "Die Tschechoslowakei 1945 - 1965" (Československo v letech 1945 - 1965) v díle "Handbuch der Geschichte der böhmischen Länder" (Příručka dějin českých zemí); vydal Karl Bosl; sv. IV; (Stuttgart Hirsemann) 1970; 46 str.

Sudetoněmecká rada (vyd.): "Der Prager Vertrag in den Parlamenten" (Pražská smlouva v parlamentech); München 1975; 260 str.

Urban, Rudolf: "Die sudetendeutschen Gebiete nach 1945" (Sudetoněmecká území po roce 1945); Frankfurt/Main (Metzner) 1964; 440 str.

E) Další publikace Sudetoněmecké rady (pouze zčásti na skladě)

"Das verlorene Nationalvermögen der Sudetendeutschen" (Ztracený majetek sudetských Němců), 1946

"Sudetendeutsches Bilderweißbuch" (Ilustrovaná dokumentace sudetských Němců), 1949

"Sudeten German Picture Book", 1949 (viz předchozí vydání), 1949

"Das Wiesbadener Abkommen" (Wiesbadenská dohoda), 1950

"Dokumente zur Austreibung der Sudetendeutschen" (Dokumentace k vyhnání sudetských Němců), 1951 (vyšlo též v anglickém překladu)

"Die Deutschen in Böhmen und Mähren" (Němci v Čechách a na Moravě), 1952

"Die Sudetenfrage" (Sudetská otázka), 1953

"Renascence or decline of Central Europe" (Obrození či zánik Střední Evropy), 1954

"Sudetendeutscher Atlas" (Sudetoněmecký atlas), 1955

"Die Tschechoslowakei im Urteil der Spätheimkehrer" (Československo v úsudku pozdních vysídlenců), 1956

"Genossenschaft gleichberechtigter Völker - Tschechisch-sudetendeutsche Beziehungen als Problem westlicher Friedens- und Freiheitspolitik" (Bratrství rovnoprávných národů - Česko-sudetoněmecké vztahy jako problém západní politiky míru a svobody), 1956

"Zur gegenwärtigen Lage der Deutschen in der Tschechoslowakei" (Studie k současné situaci Němců v Československu), 1957

"Der nationale Anspruch der Sudetendeutschen - die Coolidge-Berichte und andere Urkunden der amerikanischen Delegation bei den Friedensverhandlungen von 1918/1919" (Národnostní požadavky sudetských Němců - Coolidgeovy referáty a jiné doklady americké delegace na mírových jednáních v letech 1918/1919), 1957

"Jenseits von Jalta und Potsdam, Botschaften amerikanischer Senatoren zum Sudetendeutschen Tag" (Kromě Jalty a Postupimí, poselství amerických senátorů k Srazu sudetských Němců), 1957

"Das Schicksal der Sudetendeutschen" (Osud sudetských Němců), 1960

"Menschen vor dem Volkstod - 200.000 Deutsche in der ČSSR" (Národ před vymřením - 200.000 Němců v ČSSR), 1961

"Stellungnahme zur Sudetenfrage" (Zaujmuté stanovisko k sudetské otázce), 1961

"Justiz im Dienste der Vergeltung - Erlebnisberichte und Dokumente über die Rechtsprechung der tschechoslowakischen Außerordentlichen Volksgerichte gegen Deutsche (1945 - 48)" (Soudnictví ve službách odplaty - líčení zážitků a dokumentace o soudních výkonech československých mimořádných lidových soudů vůči Němcům [1945 - 48]), 1962

"A Doomed People" - 200.000 Germans in the ČSSR" (Národ odsouzený k zkáze - 200.000 Němců v ČSSR), 1963

"Die Sudetenfrage in der deutschen Politik" (Sudetská otázka v německé politice), 1965

"München 1938 - Dokumente sprechen" (Mnichov 1938 - dokumenty hovoří), 1967

"Gutachten zum Münchner Abkommen - Aus dem Blickpunkt allgemeiner Rechtsgrundsätze" (Znalecké posudky k Mnichovské dohodě - Z hlediska všeobecně platných právních zásad), 1967

"Les Allemands des Sudètes et la liberté européen" (Sudetští Němci a svoboda v Evropě), 1968

"Referate zum Volksgruppenrecht" (Referáty o právu národnostních skupin), 1969

"Das Sudetenland 25 Jahre nach der Vertreibung - Die Lage der Deutschen in der Tschechoslowakei" (Sudety 25 let po vyhnání - Situace Němců v Československu), 1970

"The Sudeten German Problem in International Politics" (Sudetoněmecká otázka v mezinárodní politice), 1971

"Mögliche Rechtsfolgen einer Nichtigkeitserklärung des Münchner Abkommens" (Možné právní následky, pokud bude Mnichovská dohoda prohlášena za nulitní), 1971

"Von Anfang an ungerecht - Die Behandlung der sudetendeutschen Frage in der Tschechoslowakei" (Nespravedlivost od samého počátku - Způsob přístupu Československa k sudetoněmecké otázce), 1972

"Bedenken gegen die Bonner Ostpolitik" (Pochyby o správnosti bonnské politiky vůči Východu), 1973

"30 Jahre Sudetendeutscher Rat" (30 let Sudetoněmecké rady), 1977

"Human Rights and the Situation of the Germans in Czechoslovakia" (Lidská práva a situace Němců v Československu), 1978

"Reden zum Sudetendeutschen Tag 1968 - 1979" (Proslovy na Srazech sudetských Němců - 1968 - 1979), 1979

"Qienes son los Sudete-Alemanes?" (Kdo jsou sudetští Němci), 1983

"Im Zeichen der Partnerschaft - Sudetendeutsch-tschechische Studientagung in Endorf vom 2. bis 4. November 1979" (Ve znamení partnerství - sudetoněmecko-české studijní zasedání v Endorfu od 2. do 4. listopadu 1979), 1980

"Begegnung in Freiheit - Feierstunde zum 30. Jahrestag des Wiesbadener Abkommens am 8. August 1980" (Setkání na svobodě - Slavnostní zasedání v upomínku na 30. výročí Wiesbadenské dohody 8. srpna 1980), 1980

"Rettet das Sudetenland!" (Zachraňte Sudety!), 1983

Domov sudetských Němců v Čechách, na Moravě a v sudetském Slezsku

4 OPPELN

Abecední seznam použitých jmen zemí, krajín, pohoří, řek a obcí, uvedených v mapách na stranách 18/19 a 32/33 (německo-český překlad) viz str. 34 – 36.

- Státní hranice Československa do 1. 10. 1938
- zemské hranice, hranice sudetského Slezska do r. 1927
- státní hranice Československa po smlouvě o úpravě hranic s Německou říší z 1. 12. 1938
- německá jazyková oblast podle sčítání lidu (prováděla ČSR) z 1. 12. 1930 (území s německy hovořící většinou)

- o místa do 2.000 obyv.
- o místa s 2.000 – 5.000 obyv.
- místa s 5.000 – 10.000 obyv.
- místa s 10.000 – 20.000 obyv.
- místa s 20.000 – 50.000 obyv.
- místa s 50.000 – 100.000 obyv.
- místa přes – 100.000 obyv.

Počet obyvatel z roku 1930

Abecední seznam použitých jmen zemí, krajin, pohoří, řek a obcí, uvedených v mapách na stranách 18/19 a 32/33 (německo-český překlad):

ZEMĚ

Böhmen	Čechy
Karpaten-Ukraine	Podkarpatská Rus
Mähren	Morava
Schlesien	Slezsko
Sudeten-Schlesien	Sudetské Slezsko
Slowakei	Slovensko

KRAJINY

Egerland	Čechy
Elbetal	Polabí
Iglauer Sprachinsel	Jihlavský jazykový ostrov
Kuhländchen	Kravařsko
Polzen-Neiße-Niederland	Území Ploučnice a Nisy
Saazerland	Žatecko
Südmähren	Jižní Morava

POHOŘÍ A ŘEKY

Adlergebirge	Orlické hory
Altwater-Gebirge	Hrubý Jeseník
Angel	Uhlava
Beraun	Berounka
Beskiden	Beskydy
Betschwa	Bečva
Böhmerwald	Šumava
Böhmisches Mittelgebirge	České středohoří
Eger	Ohře
Elbe	Labe
Erzgebirge	Krušné hory
Igel	Jihlava
Iser	Jizera
Isergebirge	Jizerské hory
Luschnitz	Lužnice
March	Morava
Mies	Mže
Moldau	Vltava
Oder	Odra
Radbusa	Radbuza
Riesengebirge	Krkonoše
Sazawa	Sázava
Schwarza	Svratka
Sudeten	Sudety
Thaya	Dyje
Uslawa	Úslava
Wottawa	Otava
Zwitta	Svitava

JMÉNA OBCÍ

Adlerkostelez	Kostelec nad Orlicí
Arnau	Hostinné
Asch	Aš
Auscha	Úštěk
Auspitz	Hustopeče
Aussig	Ústí nad Labem
Bad Königswart	Lázně Kynžvart
Bärn	Moravský Beroun
Beneschau	Benešov
Bennisch	Horní Benešov
Bensen	Benešov nad Ploučnicí
Beraun	Beroun
Bergreichenstein	Kašperské Hory
Bilin	Bílina
Bischofteinitz	Horšovský Týn
Böhmisch Aicha	Český Dub
Böhmisch Brod	Český Brod
Böhmisch Kamnitz	Česká Kamenice
Böhmisch Leipa	Česká Lípa
Braunau	Broumov
Brandeis an der Elbe	Brandýs nad Labem
Brünn	Brno
Brüx	Most
Buchau	Bochov
Budweis	České Budějovice
Dauba	Dubá
Deutsch Brod	Havlíčkův Brod
Deutsch Gabel	Německé Jablonné – nyní Jablonné v Podještědí
Dobrzan	Dobruška
Duppau	Doupov
Dux	Duchcov
Eger	Čech
Elbogen	Loket
Falkenau (a. d. Eger)	Falknov nad Ohří – nyní: Sokolov
Frain	Vranov
Frankstadt	Frenštát pod Radhoštěm
Freiberg	Příbor
Freistadt	Fryštát
Freiwaldau	Frývaldov – nyní: Jeseník
Freudenthal	Bruntál
Friedek	Frýdek-Místek
Friedland	Frýdlant
Gablonz an der Neiße	Jablonec nad Nisou

Gewitsch	Jevíčko	Kremnitz	Kremnica
Göding	Hodonín	Krummau	Český Krumlov
Görkau	Jirkov	Kuttenberg	Kutná Hora
Graslitz	Kraslice	Landskron	Laňškroun
Gratzen	Nové Hradý	Laun	Louny
Groß Meseritsch	Velké Meziříčí	Leipnik	Lipník nad Bečvou
Grulich	Králiky	Leitmeritz	Litoměřice
Haida	Bor u České Lípy – nyní: Nový Bor	Leitomischl	Litomyšl
Hainspach	Haňspach – nyní: Lipová	Lobositz	Lovosice
Hartmanitz	Hartmanice	Luditz	Žlutice
Hennersdorf	Jindřichov	Lundenburg	Břeclav
Hof	Dvorce	Mährisch Altstadt	Staré Město
Hohenelbe	Vrchlabí	Mährisch Neustadt	Uničov
Hohenfurth	Vyšší Brod	Mährisch Ostrau	Ostrava
Hohenmauth	Vysoké Mýto	Mährisch Schönberg	Šumperk
Hohenstadt	Zábřeh	Mährisch Trübau	Moravská Třebová
Hostau	Hostouň	Mährisch Weißkirchen	Hranice
Hotzenplotz	Osoblaha	Marienbad	Mariánské Lázně
Hultschin	Hlučín	Marschendorf	Maršov
Iglau	Jihlava	Melnik	Mělník
Jablunkau	Jablunkov	Mies	Stříbro
Jägerndorf	Krnov	Mistek	Frýdek-Místek
Jamnitz	Jemnice	Müglitz	Mohelnice
Jauernig	Javorník	Munkatsch	Mukačevo
Jechnitz	Jesenice	Nachod	Náchod
Jitschin	Jičín	Neubistritz	Nová Bystřice
Joslowitz	Jaroslavice	Neudek	Nejdek
Jung-Bunzlau	Mladá Boleslav	Neuern	Nýrsko
Kaaden	Kadaň	Neuhaus	Jindřichův Hradec
Kalsching	Chvalšiny	Neustadt an der Tafelfichte	Nové Město pod Smrkem
Kaplitz	Kaplice	Neutitschein	Nový Jičín
Karbitz	Chabařovice	Niemes	Mimoň
Karlsbad	Karlovy Vary	Nikolsburg	Mikulov
Kaschau	Košice	Nimburg	Nymburk
Katharinaberg	Hora Svaté Kateřiny	Oberleutensdorf	Horní Litvínov
Klattau	Klatovy	Oberplan	Horní Planá
Königrätz	Hradec Králové	Oderberg	Starý Bohumín
Königinhof an der Elbe	Dvůr Králové nad Labem	Odrau	Odry
Königsberg	Klimkovice	Olbersdorf	Albrechtice
Königsaal	Zbraslav	Olmütz	Olomouc
Kolin	Kolín	Pardubitz	Pardubice
Komotau	Chomutov	Petschau	Bečov nad Teplou
Konitz	Konice	Pfraumberg	Přimda
Kralup an der Moldau	Kralupy nad Vltavou	Pilgram	Pelhřimov
Kratzau	Chrastava	Pilsen	Pízeň

Pisek	Písek	Tschaslau	Čáslav
Plan	Planá	Turnau	Turnov
Platten	Blatno	Tuschkau	Touškov
Podebrad	Poděbrady	Ungarisch Brod	Uherské Hradiště <i>Uherský Brod</i>
Podersam	Podbořany	Uschhorod	Užhorod
Pohrlitz	Pohořelice	Wagstadt	Bilovec
Politschka	Polička	Wallern	Volary
Postelberg	Postoloprty	Warnsdorf	Varnsdorf
Prachatitz	Prachatice	Wegstädtl	Štětí
Prag	Praha	Weidenau	Vidnava
Prerau	Přerov	Weipert	Vejprty
Preschau	Prešov	Wekelsdorf	Teplice nad Metují
Pressburg	Bratislava	Weseritz	Bezručice
Preßnitz	Přísečnice	Wiesenberg	Víznberk - nyní: Loučná nad
Pribram	Příbram		Desnou
Prossnitz	Prostějov	Wigstadt	Vítkov
Rakonitz	Rakovník	Wildenschwert	Ústí nad Orlicí
Raudnitz	Roudnice nad Labem	Wildstein	Vildštejn - nyní: Skalná
Rochlitz an der Iser	Rokytnice nad Jizerou	Winterberg	Vimperk
Römerstadt	Rýmařov	Wischau	Vyškov
Rokitnitz	Rokytnice v Orlických horách	Wittingau	Třeboň
Ronsperg	Poběžovice	Würbenthal	Vrbno - nyní: Vrbno pod
Rumburg	Rumburk		Pradědem
Saaz	Žatec	Zips	Spišská Nová Ves
Schatzlar	Žacléř	Zlabings	Slavonice
Schildberg	Šilperk - nyní: Štítý	Zlin	Gottwaldov <i>Zlín - nyní: Gottwaldov</i>
Schluckenau	Šluknov	Znaim	Znojmo
Schüttenhofen	Sušice	Zuckmantel	Cukmantl - nyní: Zlaté Hory
Sebastiansberg	Hora Svatého Šebestiána	Zwickau	Cvikov
Staab	Stod	Zwittau	Svitavy
Stadt Liebau	Město Libavá		
Stecken	Štoky		
Sternberg	Šternberk		
St. Joachimsthal	Jáchymov		
Tabor	Tábor		
Tachau	Tachov		
Tannwald	Tanvald		
Taus	Domažlice		
Tepl	Teplá		
Teplitz-Schönau	Teplice-Šanov - nyní: Teplice		
Teschen	Český Těšín		
Tetschen	Děčín		
Trautenau	Trutnov		
Trebitsch	Třebíč		
Troppau	Opava		